

Lokalna Strategia Rozwoju

„Nad Drzewiczką”

Drzewica 2008

	LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU LGD „Nad Drzewiczką”	¹
	Spis treści	2
	Wstęp	4
I.	Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR	5
1.	Nazwa i status prawny LGD, oraz data wpisu do KRS i numer w tym rejestrze	5
2.	Opis procesu budowania partnerstwa	8
3.	Charakterystyka członków LGD i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD	9
4.	Struktura Rady, do której wyłącznej kompetencji należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia 1698/2005, zwanym dalej organem decyzyjnym	13
5.	Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego	16
6.	Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego LGD	28
7.	Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji	29
II.	Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	30
1.	Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami	30
2.	Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe	30
3.	Ocena społeczno - gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej	37
4.	Specyfika obszaru	47
III.	Analiza SWOT obszaru objętego LSR, wnioski wynikające z analizy	48
IV.	Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia	50
V.	Misja LGD	58
VI.	Spójność specyfiki obszaru z celami LSR	59
VII.	Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	60
VIII.	Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	62
IX.	Procedura wyboru operacji przez LGD, w tym procedura oceny zgodności operacji z LSR, procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru, procedura odwoławcza i procedura zmiany kryteriów lokalnych	63
X.	Budżet LGD dla każdego roku realizacji LSR	85

¹ Zdjęcie z okładki pochodzi ze strony: <http://www.drzewica.pl/portal.php?pokazg=yes&idg=857>

XI.	Opis procesu przygotowania LSR	91
XII.	Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	92
XIII.	Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej	95
XIV.	Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	97
XV.	Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR	103
XVI.	Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	104
XVII.	Informacja o załącznikach	105

Wstęp

Przedstawiona Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) została opracowana przez społeczność lokalną, przy uwzględnieniu założeń osi 4 Leader w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 oraz lokalnych potrzeb i uwarunkowań. Dokument jest efektem współpracy przedstawicieli 3 sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego (zgodnie z zasadami uspołecznionego i oddolnego planowania strategicznego), co zdeterminowało zintegrowany charakter działań – zarówno w kontekście obszarowym, jak i sektorowym – uwzględniając często odmienne interesy mieszkańców poszczególnych sołectw czy środowisk. Strategia obejmuje obszar 1 jednostki samorządu terytorialnego – Drzewicy, położonej na spójnym kulturowo, przyrodniczo i gospodarczo obszarze. Bogactwo kulturowe i interesująca oferta rekreacyjna, w połączeniu z urozmaiconym środowiskiem naturalnym i malowniczym krajobrazem oraz podobnymi uwarunkowaniami rozwoju gospodarczego, stanowią o spójności tego obszaru i decydują o podobnych możliwościach rozwoju w przyszłości.

Zorganizowano warsztaty dla społeczności LGD. W trakcie spotkań omawiano zagadnienia, które obejmowały:

- metodologię opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Leader (budowa, różnice pomiędzy strategią tradycyjną, harmonogram i zakres prac);
- analizę obszaru LGD metodą SWOT;
- pracę nad wyznaczeniem zadań do strategii;
- wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i szczegółowych;

W trakcie spotkań przeprowadzone zostały analizy w kierunku wyznaczenia mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru LGD, wyznaczona została misja, cele strategiczne i operacyjne oraz zadania do realizacji.

- Z uwagi na zdiagnozowane uwarunkowania rozwoju obszaru LGD „Nad Drzewiczką”, realizację LSR oparto o jak najlepsze wykorzystanie posiadanych walorów naturalnych, kulturowych i zasobów w postaci atrakcyjnej oferty turystyczno-rekreacyjnej, co w perspektywie długofalowej powinno zmierzać do poprawy jakości życia mieszkańców i uzyskania przez nich dodatkowych źródeł dochodu w postaci działalności turystycznej, rekreacyjnej i sportowej. Uwzględniając specyfikę planowania oraz zasady finansowania projektów z funduszy strukturalnych, główne założenia Strategii mają charakter długofalowy i obejmują okres programowania na lata 2007-2013.

Rozdział I.

Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR)

1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

Lokalna Grupa Działania posiada status prawny stowarzyszenia, działając pod nazwą Lokalna Grupa Działania „Nad Drzewiczką”. Jest ono dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, które działa na podstawie przepisów ustawy Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 1989 r. Nr 20, poz. 104 z późn. zm.), ustawy z 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1) oraz w ramach własnego statutu i innych przepisów prawa.

W myśl postanowień statutu siedzibą Stowarzyszenia jest Drzewica. Stowarzyszenie swoim działaniem obejmuje obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Stowarzyszenie może używać skrótu nazwy w brzmieniu: LGD „Nad Drzewiczką”.

Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnym celu działania. Stowarzyszenie zawiązano na czas nieograniczony.

Dnia 20 maja 2008 roku Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w Łodzi pod numerem 0000 306 392, uzyskując także numer identyfikacji podmiotów gospodarki narodowej REGON: 100 597 667;

numer identyfikacji podatkowej NIP: 768-179-56-70;

Nr identyfikacyjny w AriMR: 062959365.

Statutowym celem głównym stowarzyszenia jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności:

- 1) opracowanie oraz realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) w rozumieniu przepisów PROW dla obszaru gminy Drzewica,
- 2) podejmowanie i wspieranie działań na rzecz realizacji PROW dla obszaru gminy,

- 3) promocję obszarów wiejskich położonych w gminie,
- 4) mobilizowanie ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich położonych w gminie,
- 5) upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych w gminie,
- 6) rozwój edukacji na terenach wiejskich,
- 7) wsparcie rozwoju obszarów wiejskich przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:
  - a) poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa poprzez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji;
  - b) poprawy stanu środowiska naturalnego i terenów wiejskich poprzez wspieranie gospodarowania gruntami;
  - c) poprawy jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej.

Stowarzyszenie działając na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich gminy Drzewica uwzględnia integrację osób marginalizowanych z lokalną społecznością, ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno – kulturowych, rozwój turystyki i sportu oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.

Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, z tym zastrzeżeniem, że dochód z działalności gospodarczej Stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków. Przedmiotem działalności Stowarzyszenia jest:

- Wydawanie książek 58.11. Z PKD,
- Wydawanie gazet 58.13. Z PKD,
- Wydawanie czasopism i pozostałych periodyków 58.14. Z PKD,
- Działalność organizatorów turystyki 79.12 Z. PKD,
- Działalność w zakresie informacji turystycznej 79.90. B PKD
- Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów 82.30 Z PKD
- Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna 93.29. Z PKD,
- Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej 96.04. Z PKD
- Pozostała działalność związana ze sportem 93.19. Z PKD

- Stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja 70.21. Z PKD,
- Działalność portali internetowych 63.12 Z PKD,
- Działalność wspomagająca edukację 85.60. Z PKD.”

Stowarzyszenie realizuje swoje cele w szczególności poprzez:

1) organizowanie i finansowanie:

- a) przedsięwzięć o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym, w tym seminariów, szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych, konferencji i konkursów,
- b) imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, takich jak festiwale, przeglądy, happeningi, festyny, targi, pokazy i wystawy, zawody, turnieje - służących zwłaszcza promocji regionu i jego tożsamości kulturowej,
- c) działalności propagandowej, promocyjnej, informacyjnej i poligraficznej, w tym:
  - opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów,
  - opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych,
  - tworzenie stron internetowych,
  - przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym,

2) prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania projektów inwestycyjnych związanych z realizacją LSR,

3) współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celami Stowarzyszenia na poziomie krajowym i międzynarodowym,

4) prowadzenie innych działań przewidzianych dla LGD określonych w prawie polskim, przepisach PROW i prawie Unii Europejskiej,

5) różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,

6) tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,

7) odnowa i rozwój wsi,

8) wdrażanie lokalnej strategii rozwoju,

9) funkcjonowanie lokalnej grupy działania.

2. Opis procesu budowania partnerstwa

Identyfikacja istniejących problemów lokalnych, niski poziom wykorzystywania posiadanych zasobów oraz dostępność środków Leader stały się motywem do podjęcia współpracy przedstawicieli trzech sektorów Gminy Drzewica w celu rozpoczęcia działań zmierzających do aktywizacji samorządów i partnerów społeczno-gospodarczych, zainteresowanych projektami w ramach osi IV PROW na lata 2007-2013 - Leader. Efektem tej współpracy było założenie Stowarzyszenia LGD „Nad Drzewiczką”.

Pierwsze spotkania organizacyjne pozwoliły na zdefiniowanie podstawowych celów, wśród których na plan pierwszy wysunęły się wykorzystanie lokalnych walorów naturalnych i specyfiki Gminy do wytworzenia usług turystycznych, rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych, rozwój małej przedsiębiorczości i usług przy wykorzystaniu istniejącego potencjału. Pozostałe spotkania opisano poniżej:

- 5 lutego 2008r. z inicjatywy Burmistrza odbyło się w Urzędzie Gminy i Miasta, spotkanie-szkolenie dla mieszkańców gminy Drzewica na temat: Czym jest LEADER dla mieszkańców i organizacji oraz jak efektywnie wykorzystać program LEADER w rozwoju gminy i regionu. Program szkolenia obejmował prezentację programu, przykładów działalności Lokalnych Grup Działania, przykłady działania programu LEADER w Polsce, zasady Programu oraz podstawy prawne działania LGD w Polsce. W szkoleniu uczestniczyli przedstawiciele lokalnie działających instytucji publicznych, organizacji społecznych, przedsiębiorcy, radni i sołtysi z terenu całej gminy.
- delegacja formującej się LGD "Nad Drzewiczką" brała udział w szkoleniach i spotkaniach dotyczących metody Leader na poziomie regionalnym,
- 26 III 2008r. odbyło się spotkanie założycielskie LGD Nad Drzewiczką. Liczba członków założycieli Stowarzyszenia wyniosła 33 osoby.
- 15 VII 2008r. odbyło się kolejne Walne Zebranie, na którym wybrano członków Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej,
- 11 XII 2008r. odbyło się walne zebranie, na którym wybrano Radę.

LGD uczestniczyło w szkoleniach: "Budowanie lokalnego i regionalnego produktu turystycznego" oraz „Marketing i rola promocji w turystyce”. Najistotniejszym jednak etapem budowania partnerstwa było przygotowanie Lokalnej Strategii Rozwoju. Odbyły się konsultacje społeczne i warsztaty w grupach roboczych Stowarzyszenia.

Członkiem Stowarzyszenia w myśl przepisów prawa stała się Gmina Drzewica.

Podsumowując: Stowarzyszenie spełnia wymogi art. 15 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich z dnia 7 marca 2007 r. Dz. U Nr 64, poz. 427, posiada Radę, a jej członkiem jest Gmina Drzewica spełniająca kryteria dotycząca definicji obszarów wiejskich.

3. Charakterystyka członków LGD i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Członkami Stowarzyszenia są przedstawiciele trzech sektorów (publicznego, prywatnego i społecznego) z gminy Drzewica. LGD posiada 33 członków, zgodnie z podaną niżej listą:

<i>L.p.</i>	<i>Imię i nazwisko</i>	<i>Sektor</i>	<i>Rodzaj prowadzonej działalności</i>	<i>Funkcja w strukturze LGD</i>	<i>Adres zamieszkania</i>
1.	Samorządowa Biblioteka w Drzewicy, reprezentująca Maria Bilenc	publiczny	Kierownik Biblioteki Samorządowej w Drzewicy	Członek Rady	Adres siedziby Biblioteki: 26-340 Drzewica, ul. Braci Kobyłańskich 26
2.	Jarosław Bomba	społeczny	Prezes MGKS Gerlach Drzewica	-	26-340 Drzewica, ul. Błonie 2 A
3.	Paweł Byk	gospodarczy	Właściciel firmy ART-BUD	Członek Rady	26-340 Drzewica, ul. Kolejowa 42
4.	Stowarzyszenie Budzimy Nadzieje, reprezentująca Beata Cholewa	społeczny	Wiceprezes stowarzyszenia Budzimy Nadzieje	Sekretarz Rady	Adres siedziby stowarzyszenia: 26-340 Drzewica, ul. Stanisława Staszica 22
5.	Mirosława Chałubińska	społeczny	osoba fizyczna, kobieta wiejska	-	26-340 Drzewica, Trzebina 3
6.	Witold Chotecki	społeczny	osoba fizyczna	Członek Zarządu	26-340 Drzewica, Oś. Bolesława Chrobrego 2/8
7.	Katarzyna Domagała	społeczny	osoba fizyczna, kobieta wiejska	-	26-340 Drzewica, Idzikowice 67
8.	Mieczysław Działak	społeczny	osoba fizyczna	-	26-340 Drzewica, Brzustowiec 145 A
9.	Jan Gmaj	gospodarczy	osoba fizyczna, właściciel sklepu spożywczego	Skarbnik Zarządu	26-340 Drzewica, Zakościele 89 A
10.	Zofia Gwiazdzińska	społeczny	osoba fizyczna	Sekretarz Zarządu	26-340 Drzewica, oś. Mieszka I 5/18

11.	Danuta Jaciubek	społeczny	osoba fizyczna, Koło Gospodyń Wiejskich Idzikowice-Brzuza	Członek Rady	26-340 Drzewica, Brzuza 52
12.	Stanisław Jaciubek	społeczny	osoba fizyczna, sołtys Jelonii	-	26-340 Drzewica, Jelnia 76
13.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich Radzice, reprezentująca Renata Kałużna	społeczny	Prezes Stowarzyszenia Gospodyń Wiejskich Radzice	Członek Rady	Adres siedziby stowarzyszenia: 26-340 Drzewica, Radzice Duże 105
14.	Marian Kałużny	społeczny	osoba fizyczna	-	26-340 Drzewica, Jelnia 81
15.	Jan Klimek	społeczny	Prezes Ludowego Klubu Sportowego Radzice Duże	-	26-340 Drzewica, Radzice Małe 33
16.	Sławomir Kołodziejczyk	społeczny	osoba fizyczna, sołtys Idzikowic	-	26-340 Drzewica, Idzikowice 24
17.	Krzysztof Kołomański	społeczny	Prezes Ludowego Klubu Kajakowego w Drzewicy	-	26-340 Drzewica, ul. Sosnowa 2
18.	Ośrodek Kultury Gminy i Miasta w Drzewicy, reprezentujący Krzysztof Kowalski	publiczny	Dyrektor OKGiM w Drzewicy	Członek Komisji Rewizyjnej	Adres siedziby OKGiM w Drzewicy: 26-340 Drzewica, ul. Braci Kobyłańskich 26
19.	Andrzej Krzyżanowski	publiczny	osoba fizyczna, kierownik Warsztatu Terapii Zajęciowej w Drzewicy	Prezes Zarządu	26-340 Drzewica, Oś. Mieszka I 6/15
20.	Irena Kwiecień	społeczny	osoba fizyczna, członek zarządu Towarzystwa Przyjaciół Drzewicy	-	26-340 Drzewica, Oś. Mieszka I 2/2
21.	Anita Lach	publiczny	osoba fizyczna, nauczycielka Gimnazjum im. Jana Pawła II w Drzewicy	Członek Rady	26-340 Drzewica, oś. Mieszka I 6/8
22.	Kazimierz Malinowski	gospodarczy	Współwłaściciel firmy MARATEX	Przewodniczący Rady	26-340 Drzewica, Radzice Duże 117 A
23.	Irena Maroszczyk	publiczny	osoba fizyczna,	Członek Komisji	26-340 Drzewica,

			nauczycielka w Szkole Podstawowej w Radzicach Dużych	Rewizyjnej	Werówka 64 A
24.	Zenobia Michórska	społeczny	osoba fizyczna, sołtys Brzustowca	-	26-340 Drzewica, Brzustowiec 155 A
25.	dr Teresa Nowakowska	społeczny	osoba fizyczna, przewodnicząca Rady Gminy i Miasta w Drzewicy	Członek Zarządu	26-340 Drzewica, ul. Sportowa 16/2
26.	Stanisław Pabianek	społeczny	osoba fizyczna, sołtys Trzebiny	-	26-340 Drzewica, Trzebina 35
27.	Zofia Pecyna	społeczny	osoba fizyczna, kobieta wiejska - przewodnicząca KGW Idzikowice	Wiceprezes Zarządu	26-340 Drzewica, Idzikowice 73A
28.	Włodzimierz Pomykała	społeczny	osoba fizyczna, przewodniczący Koła Diabetyków w Drzewicy	Wiceprzewodniczący Komisji Rewizyjnej	26-340 Drzewica, ul. Szkolna 34
29.	Anna Reszelewska	społeczny	osoba fizyczna, Przewodnicząca Towarzystwa Przyjaciół Drzewicy	-	26-340 Drzewica, ul. Kilińskiego 8
30.	Gmina Drzewica reprezentujący Burmistrz Janusz Reszelewski	publiczny	Gmina Drzewica	Członek Rady	Adres siedziby Urzędu Gminy: Ul. Staszica 22 26-340 Drzewica
31.	Zofia Sadowska	społeczny	osoba fizyczna, przewodnicząca Koła Związku Emerytów i Inwalidów	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej	26-340 Drzewica, ul. Braci Kobyłańskich 44/3
32.	Halina Wiśniewska	gospodarczy	osoba fizyczna, Współwłaściciel firmy WIS-MAR	Wiceprzewodnicząca Rady	26-340 Drzewica, ul. Hubala 30
33.	Waldemar Zagdański	społeczny	Osoba fizyczna, właściciel gospodarstwa agroturystycznego	-	26-340 Drzewica, Radzice Małe 32

W myśl postanowień statutu (załącznik nr 2) członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być pełnoletnia osoba fizyczna, która:

1) spełnia warunki określone w ustawie – Prawo o stowarzyszeniach i złoży deklarację członkowską,

2) działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i przedstawi rekomendację (wskazanie) zawierającą w szczególności pozytywną opinię w tym zakresie udzieloną przez działających na obszarze, dla którego ma być opracowana LSR lub którego dotyczy LSR:

a) partnera społecznego i gospodarczego w rozumieniu przepisów o Narodowym Planie Rozwoju lub

b) gminę miejsko-wiejską lub

c) związek międzygminny lub

d) inną osobę prawną, której działalność obejmuje realizację celu Stowarzyszenia,

i

3) złoży deklarację członkowską.

Członkiem Stowarzyszenia mogą być osoby prawne w tym Jednostki Samorządu Terytorialnego, które złożą deklarację członkowską. Nabycie i stwierdzenie utraty członkostwa w Stowarzyszeniu następuje na podstawie uchwały Zarządu Stowarzyszenia zwykłą większością głosów.

Członek Stowarzyszenia jest obowiązany:

1) propagować cele Stowarzyszenia i aktywnie uczestniczyć w realizacji tych celów,

2) przestrzegać postanowień Statutu,

3) opłacać składki członkowskie,

4) brać udział w Walnych Zebraniach Członków.

Członek Stowarzyszenia ma prawo:

1) wybierać i być wybieranym do władz Stowarzyszenia,

2) składać Zarządowi Stowarzyszenia wnioski dotyczące działalności Stowarzyszenia,

3) brać udział w organizowanych przez Stowarzyszenie przedsięwzięciach,

4) wstępu na organizowane przez Stowarzyszenie imprezy kulturalne i sportowo – rekreacyjne.

Utrata członkostwa przez członka Stowarzyszenia następuje wskutek:

1) złożenia Zarządowi pisemnej rezygnacji,

- 2) pozbawienia praw publicznych prawomocnym wyrokiem sądu,
- 3) cofnięcia rekomendacji,
- 4) śmierci,
- 5) wykluczenia przez Zarząd.

Wykluczenie członka następuje wskutek uchwały Zarządu z powodu:

- działalności niezgodnej ze Statutem lub uchwałą władz Stowarzyszenia,
- za pozbawienie praw publicznych w wyniku prawomocnego orzeczenia sądu.

Zawieszenie członkostwa w Stowarzyszeniu następuje na pisemny wniosek członka, po jego przyjęciu przez Zarząd. Od uchwały Zarządu w przedmiocie wykluczenia i zawieszenia członkostwa przysługuje odwołanie do Walnego Zebrania Członków w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały Zarządu o zawieszeniu bądź wykluczeniu. Uchwała Walnego Zebrania jest ostateczna i jest podejmowana na najbliższym Walnym Zebraniu.

Nawiązując do przyjętych założeń dotyczących możliwości i zasad przyjmowania nowych członków przez Lokalną Grupę Działania należy podkreślić, iż proces budowy partnerstwa nie kończy się na utworzeniu LGD. W trakcie spotkań z mieszkańcami Gminy oraz w fazie formowania się Grupy zwracano uwagę na potrzebę dalszego ciągłego umacniania więzi między obecnymi partnerami – budowania instytucji LGD i poprawy jej funkcjonowania – jak i możliwości rozszerzania składu Stowarzyszenia i otwarcie się na nowych partnerów i członków. Ponadto grupa dba o włączanie do swych działań jak największej rzeszy mieszkańców, poprzez proces konsultowania tworzonej strategii oraz promowanie realizowanych projektów, w celu jak najlepszego wykorzystania zasobów i poprawy jakości życia na opisywanym obszarze.

4. Struktura Rady, do której wyłącznej kompetencji należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia 1698/2005, zwanym dalej organem decyzyjnym

Zgodnie ze statutem LGD, Stowarzyszenie posiada Radę. Rada w co najmniej 50% składa się z podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. B i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W skład Rady wchodzi:

Przedstawiciele gminy będący członkami bądź partnerami Lokalnej, co najmniej trzech przedstawiciele podmiotów sektora publicznego będący członkami lub partnerami Lokalnej Grupy Działania, co najmniej trzech przedstawiciele podmiotów sektora społecznego będący

członkami lub partnerami Lokalnej Grupy Działania, co najmniej trzech przedstawicieli przedsiębiorców będący członkami albo partnerami Lokalnej Grupy Działania.

Rada na pierwszym posiedzeniu zobowiązana jest do wyboru w głosowaniu jawnym Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji (projektów), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez lokalną grupę działania lokalnej strategii rozwoju.

Rada jest wybierana przez Walne Zebranie Członków Lokalnej Grupy Działania spośród członków tego zebrania. Co najmniej połowę członków rady stanowią partnerzy sektorów gospodarczego i społecznego.

Wybór i odwołanie członków Rady następuje zgodnie z zapisami paragrafu 15 ust. 5 statutu w brzmieniu:

„Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Statutu, powołania i odwołania członków Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozwiązania Stowarzyszenia, wymaga bezwzględnej większości głosów przy obecności ponad połowy uprawnionych do głosowania członków Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia.”

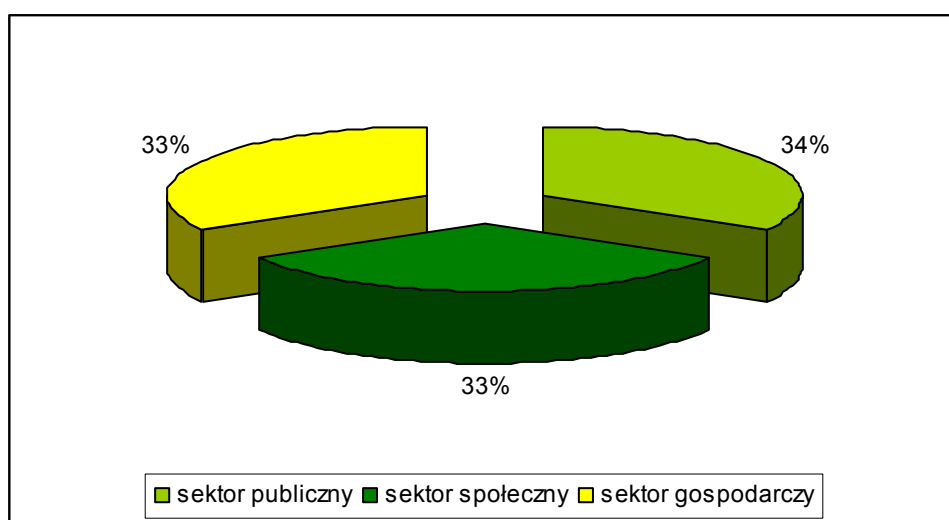
Skład osobowy Rady przedstawia się następująco:

Lp.	Imię i nazwisko	Nazwa członka, którego reprezentantem jest osoba wskazana w kolumnie 2.	Gmina	Reprezentowany sektor
1.	Bilenc Maria	Biblioteka Samorządowa Gminy i Miasta w Drzewicy	Drzewica	publiczny
2.	Lach Anita	Gimnazjum im. Jana Pawła II w Drzewicy	Drzewica	publiczny
3.	Reszelewski Janusz	Miasto i Gmina Drzewica	Drzewica	publiczny
4.	Paweł Byk	ART-BUD	Drzewica	gospodarczy
5.	Kazimierz Malinowski	MARATEX	Drzewica	gospodarczy
6.	Halina Wiśniewska	WIS-MAR	Drzewica	gospodarczy
7.	Beata Cholewa	Stowarzyszenie „Budzimy Nadzieje”	Drzewica	społeczny

8.	Danuta Jaciubek	Koło Gospodyń Wiejskich Brzuza – Idzikowice	Drzewica	społeczny
9.	Renata Kałużna	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Radzicach	Drzewica	społeczny

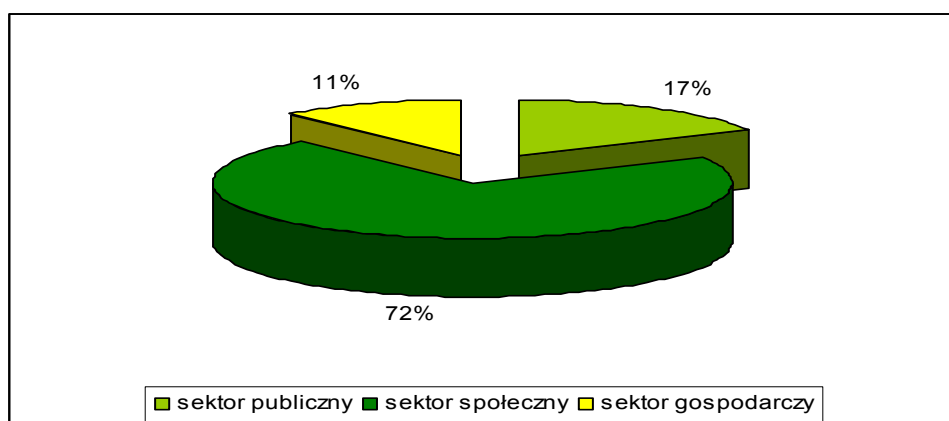
Reprezentatywność sektorów w Radzie ilustruje wykres:

Reprezentatywność sektorów w organie decyzyjnym

Wahania procentowe wynoszą ponad 10% jednakże wynika to, z dużego zaangażowania mieszkańców LGD przedstawicieli sektora społecznego. Natomiast reprezentatywność sektorów w Radzie uwzględnia udział 3 sektorów w równych częściach, przy czym sektor społeczny i gospodarczy w Radzie stanowi 66% całego składu Rady.

Reprezentatywność sektorów w LGD „Nad Drzewiczką”

W razie zmniejszenia się składu władz Stowarzyszenia, w tym Rady w czasie trwania kadencji tych władz, Zarząd zwołuje Walne Zebranie w celu uzupełnienia ich składu.

5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Regulaminem funkcjonowania LGD, zapewniającym przejrzystość, demokratyczność oraz jawność podejmowania decyzji, jest statut. Zgodnie z jego postanowieniami władzami Stowarzyszenia są Walne Zebranie, Zarząd, Komisja Rewizyjna oraz Rada. Kadencja Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej wynosi 2 lata.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków. Zwołuje je Zarząd co najmniej jeden raz na sześć miesięcy z własnej inicjatywy lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej lub na co najmniej 1/3 ilości członków Stowarzyszenia, powiadamiając o jego terminie, miejscu obrad i propozycjach porządku obrad wszystkich członków listami poleconymi lub w każdy skuteczny sposób, co najmniej na 7 dni przed wyznaczonym terminem. Do czasu wyłonienia składu pierwszych władz Stowarzyszenia Walne Zebranie Członków zwołuje Komitet Założycielski. W Walnym Zebraniu Członków mogą uczestniczyć zaproszeni przez Zarząd goście. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy w szczególności:

- 1) aktualizacja LSR,
- 2) uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia,
- 3) wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
- 4) z zastrzeżeniem § 17 ust. 2 i § 18 ust. 2, wybór i odwołanie członków Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej (bez określenia funkcji),
- 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach LSR,
- 6) udzielanie absolutorium ustępującemu Zarządowi,
- 7) uchwalanie zmian Statutu,
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji,
- 9) podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia,
- 10) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu, wniesionych przez członków Stowarzyszenia,
- 11) uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania Członków oraz zatwierdzenie regulaminu Zarządu, regulaminu Rady, regulaminu Komisji Rewizyjnej,

12) opiniowanie propozycji Zarządu dotyczących projektów, które mają zostać objęte dofinansowaniem na podstawie przepisów PROW.

Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Statutu, powołania i odwołania członków Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozwiązania Stowarzyszenia, wymaga bezwzględnej większości głosów przy obecności ponad połowy uprawnionych do głosowania członków Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia. Każdemu członkowi Stowarzyszenia obecnemu na Walnym Zebraniu Członków przysługuje jeden głos.

Zarząd składa się z Prezesa, Wiceprezesa, Skarbnika, Sekretarza i 2 innych członków Zarządu. Zarząd na pierwszym posiedzeniu zobowiązany jest do wyboru w głosowaniu jawnym Prezesa, Wiceprezesa, Skarbnika, Sekretarza i 2 członków Zarządu. Członkiem Zarządu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie. Zarząd składa się z co najmniej 50% członków Stowarzyszenia wskazanych przez poszczególne podmioty będące partnerami społecznymi i gospodarczymi a działającymi na obszarze, dla którego ma być opracowana LSR lub którego dotyczy LSR (parytet równowagi sektorów), przy czym w składzie Zarządu nie może być mniej niż 40% kobiet i mniej niż 40% mężczyzn (parytet równowagi płci). Do kompetencji Zarządu należy:

- 1) przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia,
- 2) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
- 3) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia,
- 4) zwoływanie Walnego Zebrania Członków,
- 5) ustalanie wysokości składek członkowskich,
- 6) opracowywanie i realizacja LSR,
- 7) powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura,
- 8) ustalanie struktury zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia,
- 9) ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia.

Biuro Stowarzyszenia jest jednostką administracyjną Stowarzyszenia, kieruje pracami organizacyjnymi i przygotowawczymi.

Do reprezentowania Stowarzyszenia jest upoważniony Prezes lub Wiceprezes Zarządu. Do zaciągania zobowiązań majątkowych jest upoważniony Prezes i Wiceprezes Zarządu działający łącznie. W przypadku nieobecności Prezesa lub Wiceprezesa do zaciągania

zobowiązań majątkowych nieobecny Prezes lub Wiceprezes Zarządu zobowiązany jest upoważnić pisemnie innego członka Zarządu.

Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i 2 członków. Komisja Rewizyjna na pierwszym posiedzeniu zobowiązana jest do wyboru w głosowaniu jawnym Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i 2 członków Komisji Rewizyjnej. Członkiem Komisji Rewizyjnej nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pozostawać z członkami Zarządu w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia. Komisja Rewizyjna składa się z co najmniej 50% członków Stowarzyszenia wskazanych przez poszczególne podmioty będące partnerami społecznymi i gospodarczymi a działającymi na obszarze, dla którego ma być opracowana LSR lub którego dotyczy LSR (parytet równowagi sektorów), przy czym w składzie Komisji Rewizyjnej nie może być mniej niż 40% kobiet i mniej niż 40 % mężczyzn (parytet równowagi płci). Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) kontrola bieżącej pracy Stowarzyszenia,
- 2) składanie wniosków w przedmiocie absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu Członków,
- 3) występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania Członków,
- 4) dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia zgodnie z przepisami o rachunkowości.

Ponadto LGD obowiązana jest posiadać radę, będącą jej głównym organem decyzyjnym, do której wyłącznej kompetencji należy wybór operacji realizowanych w ramach opracowanej LSR. Rada została szerzej opisana w punkcie 4 niniejszego rozdziału.

Określono procedurę wyborczą do władz Stowarzyszenia. Podmioty prawne, takie jak Gmina mają prawo rekomendowania kandydatów do władz Stowarzyszenia pochodzących z wyborów. Rekomendacje powinny być składane na piśmie na co najmniej 3 dni przed datą Walnego Zebrania członków, podczas którego dokonywany będzie wybór. Rekomendacje składa się osobiście w siedzibie Stowarzyszenia albo drogą pocztową. Rekomendacja powinna zawierać:

- nazwę, dane adresowe podmiotu rekomendującego;
- imię i nazwisko osoby rekomendowanej, jej miejsce zamieszkania, nr telefonu kontaktowego, adres e-mail, szczegółową informację o spełnieniu wymogów
- nazwę organu, do którego rekomenduje się danego kandydata;

- oświadczenia osoby rekomendowanej o wyrażeniu zgody na kandydowanie do konkretnego organu Stowarzyszenia oraz o niekaralności za przestępstwa popełnione z winy umyślnej;
- podpis osób uprawnionych do reprezentowania podmiotu rekomendującego oraz pieczęć nagłówkową.

Do rekomendacji powinien być dołączony życiorys kandydata.

Zarząd albo (w przypadku wyboru pierwszych władz Stowarzyszenia) Komitet Założycielski sprawdzi kandydatury do władz Stowarzyszenia pod względem spełnienia przez kandydatów wymogów z uwzględnieniem parytetów równowagi terytorialnej i sektorowej, tzn. ustali tzw. podlisty wyborcze. W razie zmniejszenia się składu władz Stowarzyszenia w czasie trwania kadencji tych władz, Zarząd zwołuje Walne Zebranie w celu uzupełnienia ich składu. Wybór członków władz Stowarzyszenia dokonywany jest w drodze głosowania powszechnego i tajnego. Głosy oddaje się na wybranego kandydata znajdującego się na tzw. podliście wyborczej. Wybrani członkowie organów Stowarzyszenia na pierwszym posiedzeniu tego organu wybierają spośród siebie osoby piastujące poszczególne stanowiska w danym organie.

Utrata rekomendacji oraz odwołanie przez Walne Zebranie Członków, śmierć i pisemna rezygnacja członka władz Stowarzyszenia złożona Zarządowi powodują utratę członkostwa w danym organie Stowarzyszenia.

Procedura funkcjonowania Rady LGD

By Rada Stowarzyszenia działała zgodnie zasadami: przejrzystości, demokratyczności oraz jawności, LGD przygotowała i uchwaliła Regulamin Rady, który określa szczegółowo funkcjonowanie tego organu (zał. nr 3).

Posiedzenia Rady są dla jej członków obowiązkowe. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Rady, członek Rady zawiadamia o tym Przewodniczącego przed terminem posiedzenia. Przewodniczący i Zarząd udzielają członkom Rady pomocy w wykonywaniu przez nich funkcji członka Rady. Członkom Rady przysługuje dieta za udział w posiedzeniach. Przewodniczącemu Rady przysługuje dieta w podwójnej wysokości kwoty przysługującej członkowi Rady. Wysokość diety ustala Zarząd. Dieta jest obliczana na podstawie listy obecności i wypłacana członkom Rady w terminie najpóźniej 21 dnia po każdym posiedzeniu.

Rada na pierwszym posiedzeniu, które zwołuje Prezes Zarządu wybiera w głosowaniu jawnym Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego. Przewodniczący Rady organizuje pracę

Rady i przewodniczy posiedzeniom Rady oraz reprezentuje Radę na zewnątrz. Przewodniczący Rady ma obowiązek zwołać Radę na wniosek Zarządu. Podczas nieobecności Przewodniczącego Rady jego obowiązki pełni Wiceprzewodniczący. Pełniąc swą funkcję Przewodniczący Rady współpracuje z Zarządem i Biurem Zarządu LGD i korzysta z ich pomocy.

Posiedzenia Rady są zwoływane odpowiednio do potrzeb wynikających z naborów wniosków prowadzonych przez LGD oraz z harmonogramu realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Nad Drzewiczką”. Zwołuje je Przewodniczący Rady, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Zarządem i Biurem LGD. W przypadku dużej ilości spraw do rozpatrzenia, Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie trwające dwa lub więcej dni.

Członkowie Rady powinni być pisemnie zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Rady najpóźniej 14 dni przed terminem posiedzenia. W okresie 14 dni przed terminem posiedzenia Rady jej członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia, w tym z wnioskami, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia. Materiały i dokumenty w formie kopii będą udostępnione do wglądu w Biurze LGD dla członków Rady.

Posiedzenia Rady są jawne. Zawiadomienie o terminie, miejscu i porządku posiedzenia Rady podaje się do publicznej wiadomości co najmniej na 14 dni przed posiedzeniem. W posiedzeniach Rady uczestniczy Prezes Zarządu lub wskazany przez niego członek Zarządu. Przewodniczący Rady może zaprosić do udziału w posiedzeniu osoby trzecie, w szczególności osoby, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia.

Posiedzenia Rady otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący Rady. Obsługę posiedzeń Rady zapewnia Biuro LGD. Przed otwarciem posiedzenia członkowie Rady potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności. Wcześniejsze opuszczenie posiedzenia przez Członka Rady wymaga poinformowania o tym przewodniczącego obrad. Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Radę decyzji (quorum) wymaga obecności co najmniej $\frac{1}{2} + 1$ składu Rady.

Po otwarciu posiedzenia, Przewodniczący Rady podaje liczbę obecnych członków Rady na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia (quorum). W razie braku quorum Przewodniczący Rady zamyka obrady wyznaczając równocześnie nowy termin posiedzenia. W protokole odnotowuje się przyczyny, z powodu których posiedzenie nie odbyło się. Po stwierdzeniu quorum Przewodniczący Rady przeprowadza wybór dwóch lub więcej sekretarzy posiedzenia, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę quorum oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze. Po wyborze komisji skrutacyjnej

Przewodniczący przedstawia porządek posiedzenia i poddaje go pod głosowanie Rady, Członek Rady może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia. Rada poprzez głosowanie przyjmuje lub odrzuca zgłoszone wnioski.

Przewodniczący obrad prowadzi posiedzenie zgodnie z porządkiem przyjętym przez Radę, który obejmuje w szczególności:

- omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru prowadzonego przez LGD oraz podjęcie decyzji o wyborze operacji do finansowania.
- informację Zarządu o przyznaniu pomocy przez samorząd województwa na operacje, które były przedmiotem wcześniejszych posiedzeń Rady.
- wolne głosy, wnioski i zapytania.

Decyzja w sprawie wyboru projektów do finansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady.

Przewodniczący Rady czuwa nad sprawnym przebiegiem i przestrzeganiem porządku posiedzenia, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji. Przedmiotem wystąpień mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia. W dyskusji głos mogą zabierać członkowie Rady, członkowie Zarządu oraz osoby zaproszone do udziału w posiedzeniu. Przewodniczący Rady może określić maksymalny czas wystąpienia. Przewodniczący obrad w pierwszej kolejności udziela głosu osobie referującej aktualnie rozpatrywaną sprawę, osobie opiniującej operację, przedstawicielowi Zarządu, a następnie pozostałym dyskutantom według kolejności zgłoszeń. Powtórne zabranie głosu w tym samym punkcie porządku obrad możliwe jest po wyczerpaniu listy mówców. Ograniczenie to nie dotyczy osoby referującej sprawę, osoby opiniującej operację oraz przedstawiciela Zarządu. Jeżeli mówca w swoim wystąpieniu odbiega od aktualnie omawianej sprawy lub przekracza maksymalny czas wystąpienia, Przewodniczący obrad zwraca mu na to uwagę. Po dwukrotnym zwróceniu uwagi Przewodniczący Rady może odebrać mówcy głos. Mówca, któremu odebrano głos, może zażądać w tej sprawie decyzji Rady. Rada podejmuje decyzję niezwłocznie po wniesieniu takiego żądania. Jeżeli treść lub forma wystąpienia albo też zachowanie mówcy w sposób oczywisty zakłóca porządek obrad lub powagę posiedzenia, Przewodniczący Rady przywołuje mówcę do porządku lub odbiera mu głos. Fakt ten odnotowuje się w protokole posiedzenia.

Po wyczerpaniu listy mówców Przewodniczący Rady zamyka dyskusję. W razie potrzeby Przewodniczący może zarządzić przerwę w celu wykonania niezbędnych czynności przygotowawczych do głosowania, na przykład przygotowania poprawek w projekcie uchwały lub innym rozpatrywanym dokumencie, przygotowania kart do głosowania. Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania. Od tej chwili

można zabrać głos tylko w celu zgłoszenia lub uzasadnienia wniosku formalnego o sposobie lub porządku głosowania i to jedynie przed zarządzeniem głosowania przez Przewodniczącego. W dalszej części posiedzenia mogą uczestniczyć tylko członkowie Rady.

Przewodniczący Rady może udzielić głosu poza kolejnością zgłoszonych mówców, jeżeli zabranie głosu wiąże się bezpośrednio z głosem przedmówcy lub w trybie sprostowania, jednak nie dłużej niż 2 minuty. Poza kolejnością może także udzielić głosu Członkom Zarządu, osobie referującej sprawę i osobie opiniującej projekt. Poza kolejnością udziela się głosu w sprawie zgłoszenia wniosku formalnego, w szczególności w sprawach:

- stwierdzenia quorum,
- sprawdzenia listy obecności,
- przerwania, odroczenia lub zamknięcia sesji,
- zmiany porządku posiedzenia (kolejności rozpatrywania poszczególnych punktów),
- głosowania bez dyskusji,
- zamknięcie listy mówców,
- ograniczenia czasu wystąpień mówców,
- zamknięcia dyskusji,
- zarządzenia przerwy,
- zarządzenia głosowania imiennego,
- przeliczenia głosów,
- reasumpcji głosowania.

Wniosek formalny powinien zawierać żądanie i zwięzłe uzasadnienie, a wystąpienie w tej sprawie nie może trwać dłużej niż 2 minuty. Rada rozstrzyga o wniosku formalnym niezwłocznie po jego zgłoszeniu. O przyjęciu lub odrzuceniu wniosku Rada rozstrzyga po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnika wniosku.

Po wyczerpaniu porządku posiedzenia, Przewodniczący Rady zamyka posiedzenie i rozpoczyna procedurę głosowania zarządzając głosowanie zgodnie z postanowieniami wynikającymi ze Statutu LGD oraz regulaminu.

W przypadku członków Rady, którzy mają związek z operacją przeznaczoną do oceny, zostają oni wyłączeni z procedury głosowania, w szczególności w przypadku ubiegania się przez członka organu decyzyjnego o wybór jego operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju

Obszarów Wiejskich. Członkowie Rady zobowiązani są do wypełnienia deklaracji bezstronności w stosunku do projektu i złożenia pod nią podpisu.

Głosowania Rady mogą odbywać się w następujących formach:

- przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego Rady,
- przez wypełnienie i oddanie komisji skrutacyjnej kart do oceny operacji.

W głosowaniu przez podniesienie ręki komisja skrutacyjna oblicza głosy "za", głosy "przeciw" i głosy "wstrzymuję się od głosu", po czym informują Przewodniczącego Rady o wyniku głosowania. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.

Głosowanie przez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje:

- głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR,
- głosowanie w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.

W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny operacji członkowie Rady oddają głos za pomocą kart oceny operacji, wydanych członkom Rady przez komisję skrutacyjną. Każda strona karty oceny operacji musi być opieczętowana pieczęcią LGD i podpisana przez sekretarzy posiedzenia, Głos oddany przez członka Rady w formie wypełnionej karty oceny operacji jest nieważny, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:

- na karcie brakuje nazwiska i imienia lub podpisu członka Rady,
- na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numer wniosku, nazwy wnioskodawcy, nazwy projektu).

Karty muszą być wypełniane piórem, długopisem lub cienkopisem. Znaki „X” lub „V” winny być postawione w polu przeznaczonego na to kwadratu.

Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się przez skreślenie jednej z opcji zaznaczonych gwiazdką w zawartym na karcie oceny operacji sformułowaniu: „Głosuję za uznaniem, że operacja jest* nie jest* zgodna z LSR”. Pozostawienie lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny zgodności operacji z LSR komisja skrutacyjna wzywa członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w kratkach lub pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach i kratkach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełniania, zostaje uznana za

głos nieważny. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny, jeśli zwykła większość głosów została oddana na opcję, że operacja jest zgodna z LSR. Wyniki głosowania ogłasza przewodniczący Rady.

Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnieniu tabeli zawartej na "Karcie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD", która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione w przeciwnym razie głos uważa się za nieważny. W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „SUMA PUNKTÓW” została obliczona poprawnie. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sekretarze posiedzenia wzywają Członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień Członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny. Wynik głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „SUMA PUNKTÓW” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się listę operacji wybranych do finansowania.

W stosunku do każdej operacji będącej przedmiotem posiedzenia Rady podejmowana jest przez Radę decyzja w formie uchwały o wybraniu bądź nie wybraniu operacji do finansowania, której treść musi uwzględniać:

- wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodne z LSR,
- wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD i sporządzoną na tej podstawie listę rankingową wniosków,
- dostępność, środków LGD na poszczególne typy operacji.

Przewodniczący Rady odczytuje uchwały dotyczące poszczególnych projektów rozpatrywanych w trakcie posiedzenia, bez potrzeby ich przegłosowania. Każda uchwała powinna zawierać:

- informacje o wnioskodawcy operacji (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania lub miejsce działalności, adres lub siedzibę, PESEL lub REGON, NIP)

- tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,
- kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca zgodną z kwotą podaną we wniosku,
- informację o decyzji Rady w sprawie zgodności lub braku zgodności operacji z LSR,
- informację o finansowaniu lub nie finansowaniu realizacji operacji.

W trakcie posiedzenia Rady sporządzany jest protokół, w którym odnotowuje się wyniki głosowania. Uchwałę podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu. Uchwały podjęte przez Radę, nie później niż 7 dni od ich uchwalenia, Przewodniczący Rady przekazuje Zarządowi.

Protokół z posiedzenia Rady sporządza się w terminie 7 dni po odbyciu posiedzenia i wyklada do wglądu w Biurze LGD na okres 14 dni w celu umożliwienia członkom Rady wniesienia ewentualnych poprawek w jego treść. Wniesioną poprawkę, o której mowa w ust. 1 rozpatruje Przewodniczący Rady. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, poprawkę poddaje się pod głosowanie na następnym posiedzeniu Rady, która decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu poprawek. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek do protokołu przewidzianej, przewodniczący obrad podpisuje protokół. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze LGD. Dokumentacja ma charakter jawny i jest udostępniana do wglądu wszystkim zainteresowanym.

Od decyzji wydanej przez Organ decyzyjny LGD, czyli Radę służy odwołanie. Strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do tego organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wnioskodawca po posiedzeniu Rady ma prawo uzyskać informację w biurze LGD, czy jego projekt znalazł się na liście projektów przeznaczonych do dofinansowania. Jeśli nie, może złożyć odwołanie do Rady LGD w formie pisemnego wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji. Odwołanie podlega ponownemu rozpatrzeniu przez Radę wniosku o dofinansowanie operacji na posiedzeniu zwołanym przez Przewodniczącego Rady lub jego zastępcę. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony i złożony między 7 a 14 dniem po posiedzeniu Rady. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku gdy:

- został wniesiony po upływie terminu określonego,
- został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,

- nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.

W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę. Rada podejmuje uchwałę o pozytywnym lub negatywnym rozpatrzeniu wniosku zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyskuje prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany.

Regulamin tu opisany został uchwalony na czas nieoznaczony.

Procedura naboru pracowników LGD „Nad Drzewiczką”

Procedura rekrutacji pracowników LGD „Nad Drzewiczką” odbywać się będzie na podstawie konkursów na określone stanowiska. Dla poszczególnych stanowisk zostały określone wymagania konieczne oraz pożądane kandydata (zał. nr 6). Kandydaci spełniający wymagania zostaną zaproszeni na rozmowę kwalifikacyjną lub pisemny sprawdzian ich wiedzy oraz umiejętności, na podstawie których zostanie dokonany wybór. Wykluczona jest wszelka dyskryminacja kandydatów ze względu na płeć czy też stopień niepełnosprawności. Osoby rekrutujące przyszłych pracowników kierować się będą tylko i wyłącznie kwalifikacjami oraz doświadczeniem kandydatów. W przypadku podobnych wyników po wstępnej fazie rekrutacji pierwszeństwo w otrzymaniu stanowiska będą miały osoby z terenu objętego LSR. W wypadku wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych kwalifikacjach, konkurs zostanie powtórzony. Jeśli trudności ze znalezieniem pracownika powtórzą się, wymagania wobec przyszłych kandydatów zostaną zawężone.

Kierownikiem biura projektu może zostać osoba, która posiada kompetencje, kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, która w sposób rzetelny i profesjonalny pokieruje projektem, zapewniając uzyskanie oczekiwanych wyników i realizacji zamieszczonych w LSR celów. Kierownik musi wykazać się ponadto dobrymi umiejętnościami organizacyjnymi oraz posiadać zdolności komunikacyjne i łatwość nawiązywania kontaktów interpersonalnych. Konkurs na kierownika zostanie przeprowadzony według wyżej wspomnianych zasad.

Zarówno uprawnienia, jak i obowiązki mogą zostać zmienione bądź doprecyzowane przez Walne Zgromadzenia bądź Zarząd oraz mogą podlegać zmianie zgodnie z nowymi wymogami prawnymi. W biurze LGD zatrudniony musi być kierownik oraz pracownik ds. kadrowo - księgowych, również zakłada się przyjmowanie stażystów. Staże w Stowarzyszeniu wzmocnią sytuację kadrową LGD, a dla młodych ludzi będą ofertą zdobycia pożądanego na rynku pracy doświadczenia z zakresu funduszy pomocowych.

Wykaz osób/stanowisk poświadczonych w funkcjonowaniu LGD w przyszłości prezentuje się następująco:

- Kierownik Biura posiada uprawnienia ustalone przez Walne Zgromadzenie. Posiada prawo usunięcia lub zawieszenia każdego pracownika lub przedstawiciela biura wybranego lub mianowanego przez Zarząd, mając ku temu uzasadnione przesłanki. Posiada prawo ogólnej kontroli nadzoru polityk i operacji stowarzyszenia, z uwzględnieniem ograniczeń nałożonych przez Zarząd, dokumentów dotyczących zmian strukturalnych lub niniejszych praw wewnętrznych. Do obowiązków kierownika biura należy doradztwo z zakresu działań sprzyjających realizacji celów określonych w LSR oraz pomoc we właściwym funkcjonowaniu Stowarzyszenia w oparciu o istniejące przepisy prawa. Ponadto w zakresie jego obowiązków leży udzielanie potencjalnym beneficjentom wszelkich informacji dotyczących sposobu przygotowywania i składania wniosków o dofinansowanie, weryfikacja formalna wniosków, zarządzanie organizacją biura, korespondencją, dokumentacją stowarzyszenia. Preferowane będą osoby z wykształceniem wyższym ekonomicznym, prawniczym lub pokrewnym.
- Pracownik kadrowo księgowy - do obowiązków będzie należało dokonywanie rozliczeń finansowych i rachunkowych LGD, zarządzanie finansami, prowadzenie działań informacyjnych, promocyjnych i kulturalnych związanych z obszarem LGD, realizacją LSR oraz działalnością LGD, koordynowanie działań związanych z aktualizacją LSR. Preferowane wykształcenie ekonomiczne.

Szczegółowy opis stanowisk oraz wymagania konieczne i poświadczane wobec kandydatów do pracy na wymienionych stanowiskach zostały określone w załączniku nr 6.

Warunki lokalowe biura LGD

Biuro LGD „Nad Drzewiczką” mieści się Urzędzie Gminy i Miasta w Drzewicy przy ulicy Stanisława Staszica 22, II piętro, pokój nr 26. W dniu 27 marca 2008 r. zawarta została umowa użyczenia na czas nieokreślony pomiędzy Gminą i Miastem Drzewica a LGD „Nad Drzewiczką”. Powierzchnia użytkowa pomieszczenia to 45 m². Lokalizacja biura w Drzewicy wydaje się być dobrym rozwiązaniem, gdyż Drzewica leży niemalże w centrum obszaru objętego lokalną strategią rozwoju i z każdej miejscowości można dojechać do Drzewicy korzystając z bogatej oferty komunikacji państwowej. Planuje się

Warunki lokalowe na dzień dzisiejszy umożliwiają organizację spotkań i posiedzeń organów statutowych LGD „Nad Drzewiczką” oraz obsługę interesantów. Na potrzeby szkoleń czy konferencji z udziałem większej ilości uczestników Urząd Gminy i Miasta Drzewica udostępni nieodpłatnie salę konferencyjną, która znajduje się piętro niżej. Na wspomnianej sali konferencyjnej odbywają się także Walne Zebrania Członków Stowarzyszenia. Pracownicy biura w chwili obecnej korzystają mogą z pomieszczeń socjalnych i sanitarnych urzędu gminy.

W połowie maja 2009 r. planowane jest przeniesienie siedziby biura do nowego pomieszczenia, które mieści się w Bibliotece Publicznej w Drzewicy, ul. Braci Kobyłańskich. Do końca stycznia ma być gotowy projekt modernizacji i adaptacji wspomnianego budynku, wtedy nastąpi ogłoszenie przetargu na remont. Nadmienić należy, że nowy obiekt będzie w pełni przystosowany dla potrzeb osób z niepełnosprawnością, co umożliwi przyjmowanie i sprawną obsługę wszystkich mieszkańców objętych LSR.

6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego LGD

Organ decyzyjny LGD w myśl postanowień statutu LGD „Nad Drzewiczką” stanowi Rada. Członkowie Rady posiadają wiedzę z zakresu programu Leader.

Wśród członków Rady są przedstawiciele wszystkich 3 sektorów, w tym trzech przedstawiciele sektora społecznego, trzech – gospodarczego, trzech - publicznego. Członkowie Rady posiadają doświadczenie i spełniają kryteria:

- 1 osoba posiada biegłą, udokumentowaną znajomość języka angielskiego oraz języka włoskiego,
- ponad połowa członków Rady jest zameldowana na obszarze LGD powyżej 3 lat,
- ponad połowa członków Rady posiada wiedzę z zakresu podejścia LEADER

Szczegółowy opis kwalifikacji i doświadczenia członków Rady zawiera się w załączniku nr 4.

7. Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji

Lokalna Grupa Działania składa się z partnerów społecznych, gospodarczych i publicznych. Członkami oraz partnerami LGD są osoby zaangażowane w rozwój obszaru objętego LSR.

Gmina Drzewica, jako członek Stowarzyszenia posiada doświadczenie w zakresie pozyskiwania i realizacji środków z UE. Nadmienić należy, że gmina Drzewica jako jedna z pierwszych na terenie województwa łódzkiego została już w 100 % skanalizowana, zwodociągowana.

Gmina ma doświadczenie w zakresie realizacji projektów w ramach SPO ROL - Odnowy i rozwoju wsi, SPO RZL 2004-2006 ,PO KL 2007-2013, Programu SAPARD.

Doświadczenie LGD i członków LGD zostało szerzej opisane w załączniku nr 7.

Rozdział II

Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami

Pod względem administracyjnym obszar LGD „Nad Drzewiczką” obejmuje Gminę Drzewica. W skład gminy wchodzi miasto Drzewica i 17 sołectw.

Gmina	Typ gminy	Identyfikator jednostki podziału terytorialnego
Gmina Drzewica	gmina miejsko-wiejska	100702 3

Źródło: GUS

2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

a) Uwarunkowania przestrzenne

Mapa administracyjna LGD „Nad Drzewiczką”

Położenie LGD w powiecie opoczyńskim

Obszar objęty działalnością LGD „Nad Drzewiczką” zlokalizowany jest w powiecie opoczyńskim położonym we wschodniej części województwa łódzkiego. Obszar LGD bezpośrednio sąsiaduje z województwem mazowieckim. Gmina Drzewica położona jest przy drodze wojewódzkiej nr 728 relacji Warszawa – Grójec – Końskie. W pobliżu gminy przebiegają również dwie drogi krajowe:

- nr 12 stanowiąca fragment szlaku komunikacyjnego łączącego Poznań i Łódź z Radomiem i Lublinem,
- nr 48 relacji Łódź – Tomaszów Mazowiecki – Radom – Koźnice.

Przez gminę przebiega linia kolejowa Tomaszów mazowiecki – Radom- Centralna Magistrala Kolejowa Warszawa - Zawiercie.

Dobrze rozwinięta sieć drogowa obszaru LGD umożliwi korzystne połączenie komunikacyjne z Warszawą, Łodzią, Radomiem, Kielcami, Opoczmem i Piotrkowem Trybunalskim.

Powierzchnia tego obszaru wynosi 118 km² a zamieszkuje go 11 269 mieszkańców. Obszar LGD stanowi 11,4% powierzchni powiatu opoczyńskiego. Stosunek liczby kobiet do mężczyzn waha się w granicach 51 %.

Obszar LGD	Liczba miejscowości wiejskich (stan na 31.12. 2006 r.)	Powierzchnia (stan na 31.12.2006 r.)	Ludność (stan na 31.12.2006 r.)
Gmina Drzewica	18	118 km ²	11 269

Źródło: GUS

Sąsiadami administracyjnymi obszaru LGD „Nad Drzewiczką” jest:

- Gmina Gielniów (woj. mazowieckie) – powierzchnia 79 km²
- Gmina Odrzywół (woj. mazowieckie) - powierzchnia 99 km²
- Gmina Opoczno (woj. łódzkie) – powierzchnia 191 km²
- Gmina Poświętne (woj. łódzkie) – powierzchnia 141 km²
- Gmina Rusinów (woj. mazowieckie) – powierzchnia 83 km²

b) Uwarunkowania geograficzne

Obszar LGD „Nad Drzewiczką” położony jest w centralnej Polsce, na pograniczu Mazowsza, Ziemi Łódzkiej i Gór Świętokrzyskich, w powiecie opoczyńskim, we wschodniej części województwa łódzkiego.

Obszar LGD położony jest w krainie „Wzgórz Opoczyńskich”, teren posiada mocno wyżłobioną pradolinę rzeki Drzewiczki oraz duże kompleksy leśne położone na północnych terasach zalewowych. Północna część obszaru usytuowana jest w otulinie Spalskiego Parku Krajobrazowego.

c) Uwarunkowania przyrodnicze/środowiskowe

Gleby

Obszar LGD „Nad Drzewiczką” ma charakter rolniczy, około 59% powierzchni zajmują użytki rolne. Przeważają gleby klasy V-VI, najlepsze gleby występują w południowej części obszaru LGD oraz w dolinie rzeki Drzewiczki.

Zasoby wodne

Przez obszar LGD przepływa rzeka Drzewiczka. Rzeka Drzewiczka jest drugim co do wielkości prawobrzeżnym dopływem Pilicy. Całkowita długość rzeki to 81,3km. Rzeka Drzewiczka posiada wody III-IV klasy czystości (punkty pomiarowe: Dąbrówka - III klasa czystości, Drzewica, Wola Załęzna – IV klasa czystości).

Rzeka ma swoje źródła na Garbie Gielniowskim koło Ruskiego Brodu i uchodzi do Pilicy na terenie woj. mazowieckiego. Drzewiczka zachowała koryto rzeczne oraz dolinę w stanie naturalnym na prawie całej długości swego biegu, jest obszarem bardzo ciekawym i zróżnicowanym, dzięki towarzyszącej starorzeczom i rowom melioracyjnym roślinności, muraw zalewowych i łąk, rozległym panoramom i pięknym krajobrazom. Obszar ten można zaliczyć do jednego z bardziej urokliwych i najciekawszych miejsc w Gminie Drzewica.

Dolina Drzewiczki obfituje w dość liczne obustronne dopływy. Jednym z jej dopływów jest rzeka Brzuśnia z wodami I klasy czystości (0,5 km na wschód od miasta) i jest miejscem bytowania wielu gatunków ryb i skorupiaków. Porośnięta bujnym lasem dolina rzeki Brzuśni tworzy interesujący krajobraz.

Na rzece Drzewiczce został utworzony zalew o powierzchni ponad 80 ha powstały w wyniku spiętrzenia rzeki, spełniający funkcję zbiornika retencyjnego i rekreacyjnego.

Na obszarze LGD bogata jest hydrofauna Drzewiczki i jej dopływów. W rzekach stwierdzono występowanie kilku gatunków ryb chronionych tj. minoga ukraińskiego i strumieniowego, piekielnicy, różanki oraz pstrąga potokowego.

Lesistość

Na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” powierzchnia gruntów leśnych wynosi 3 838,8 ha, tj. 33 % powierzchni LGD. LGD posiada wysoką lesistość obszaru, położona jest w krainie Wzgórz Opoczyńskich. Kompleksy leśne występują w północno – wschodniej części obszaru LGD, północna część usytuowana jest w otulinie Spalskiego Parku Krajobrazowego.

Obszary leśne, podmokłe, łąki, pastwiska, doliny rzeczne, całe to bogactwo sprzyja bytowaniu wielu gatunków ptaków, gadów, płazów jak również ssaków.

Bogactwa naturalne

W 1983 został ustanowiony **Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Pilicy i Drzewiczki”** o powierzchni ponad 70 tyś. ha. Obszar ten włączony jest do europejskiego systemu ECONET jako obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Jest to obszar o bogatej, różnorodnej roślinności m.in. występuje tutaj: nasięźrzał pospolity, widłaki, grzebień biały, traganek, grażel żółty, goździk pyszny, szaflwia lepka, zaciąg pospolity. Świat zwierząt na tym terenie tworzą m.in. bobry, wydry, borsuki, łosie, z płazów gadów – rzekotka drzewna, grzebiuszka, zaskroniec, żmija zygzakowata, jaszczurka zwinka. Najliczniejszą grupę reprezentują ptaki. W dolinie gniazduje około 149 gatunków a co najmniej 60 zatrzymuje się tu w okresie wiosennej i jesiennej wędrówki. Gniazdują tu m.in. bąk, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, rycyk, mewa, rybitwa.

Za godne ochrony i uwagi należy uznać parki podworskie w Drzewicy, Dąbrówce, Radzicach Dużych.

Zanieczyszczenie środowiska

Środowisko naturalne na obszarze LGD nie jest mocno zanieczyszczone. Głównym źródłem zanieczyszczenia są spaliny z tras komunikacyjnych drogi wojewódzkiej oraz pobliskich dróg krajowych.

Na stan czystości rzeki Drzewiczki duży wpływ mają ścieki z Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Opocznie, zakładów „Gerlach” S.A. i Oczyszczalni Ścieków w Drzewicy.

Zanieczyszczenie gleb wynika z nawożenia pól nawozami sztucznymi i stosowanie środków ochrony roślin oraz innych środków wykorzystywanych przez człowieka.

Zanieczyszczenie środowiska sąsiadujących obszarów

Zanieczyszczenie powietrza na sąsiadujących obszarach pochodzi głównie z tras komunikacyjnych oraz z przemysłu. Największa emisja pyłów, gazów pochodzi z zakładów: „Opoczno” S.A, Opoczno, „Optex” S.A.

Czynnikiem wpływającym na zanieczyszczenie gleb na sąsiadujących terenach wiejskich jest nawożenie pól nawozami sztucznymi oraz stosowanie środków ochrony roślin.

Degradacja wód powierzchniowych spowodowana jest niekontrolowanymi zrzutami ścieków z terenów zabudowanych, trafiających do gruntu i rowów melioracyjnych, a także spływem z pól nawozów oraz środków ochrony roślin.

d) Uwarunkowania historyczne

Na specyfikę obszaru LGD „Nad Drzewiczką” duży wpływ ma działalność **Zakładu „Gerlach”**. Początki firmy Gerlach sięgają 1760 roku. Samuel Gerlach po odbytych praktykach w Wiedniu i Berlinie (1824 rok) przybył do Warszawy.

Wyroby firmy Gerlach cieszyły się wielkim uznaniem, a ich wysoką jakością potwierdzały złote medale, przyznawane na licznych wystawach sprzętu technicznego. Najważniejszym wyróżnieniem stało się zezwolenie cechowania wyrobów znakiem korony, nadane przez samego cara Mikołaja I. Korona ta jest odąd istotnym elementem godła Gerlach.

W 1846 roku kierownictwo fabryki przejął August Kobylański. Niestety po klęsce Powstania Styczniowego rodzina Kobylańskich zmuszona była sprzedać fabrykę.

W 1875 r. Samuel Kobylański, potomek powstańca, wskrzesił firmę pod nazwą "S. Kobylański dawniej S. Gerlach". Samuel Kobylański przy utrzymaniu dawnych tradycji dążył do dostosowania wyrobów do wymagań rynku. Solidne wyroby firmy podbiły rynek całego Królestwa Polskiego. W 1886 roku Samuel Kobylański kupił Kuznice Drzewickie i przeniósł firmę do Drzewicy. W 1893 roku fabryka rozpoczęła produkcję pod nową nazwą "Bracia Kobylańscy Fabryka Wyrobów Stalowych dawniej Gerlach". Samuel Kobylański, modernizując zakłady zastąpił najpierw siłę napędową wody, parą, a wkrótce silnikiem spalinowym.

W 1928 roku Spółkę przekształcono w przedsiębiorstwo "Kobylańscy Spółka Akcyjna dla Przemysłu i Handlu Wyrobami Stalowymi". Lata trzydzieste to czas wielkich reform, kierownictwo objął syn Samuela – Kazimierz Kobylański, uruchomiono nowe wydziały produkcyjne i zelektryfikowano fabrykę. Okres II wojny światowej przerwał lata świetności fabryki, wiele maszyn wywieziono do miejscowości Guben w Niemczech. Po wojnie w 1945 roku wznowiono produkcję pod zarządem państwowym. Przez kolejne lata fabryka dynamicznie się rozwijała zatrudniając w 1955 roku - 1 783 osoby. Doprowadziło to do rozbudowania zakładu „Gerlach” (lata sześćdziesiąte) i rozpoczęto produkcję noży do maszyn żniwnych. Od 1982 roku firma funkcjonowała jako Fabryka Nakryć Stołowych "Gerlach". Po dziesięciu latach przekształcono ją w Jednoosobową Spółkę Skarbu Państwa, a w 1995 roku w Spółkę Akcyjną.

Gerlach S.A. to przedsiębiorstwo wykorzystujące nowoczesne rozwiązania, jednocześnie czerpiące z wielowiekowej bogatej tradycji. Marka „Gerlach” jest najbardziej znaną, rozpoznawalną na polskim rynku sztuców i noży kuchennych. ²

e) Uwarunkowania kulturowe

Dobra kultury materialnej

Obszar LGD posiada bogatą przeszłość historyczną, świadczą o niej zabytki kultury takie jak:

- Ruiny XVI-wiecznego zamku gotycko – renesansowego – pierwotny zamek w Drzewicy zbudowany został w XV wieku. Był to gotycki zamek warowny. W latach 1527 – 1535 został przebudowany w stylu renesansowym przez Macieja Drzewickiego – arcybiskupa gnieźnieńskiego. Przez ponad 100 lat (1530 – 1650) stanowił rezydencję rodu Drzewickich. Od 1675 roku był zamieszkiwany przez siostry bernardynki, które uczyniły z niego klasztor. Kres świetności zamku nastąpił po wielkim pożarze w 1814 roku, który całkowicie zniszczył drewniany dach i wnętrze zamku. Od tej pory stoi w ruinie, stanowi cenny zabytek architektoniczny. Potężne ruiny zamku drzewickiego stoją nad rzeką Drzewiczką, jest to obiekt zamknięty, obecnie własność prywatna.
- Kościół św. Łukasza w Drzewicy ufundowany w 1315 roku przez ród Drzewickich herbu Ciołek, wykończony w stylu gotyckim. W latach 1908-1914 został rozbudowany w stylu neogotyckim według

---

² Źródło: <http://www.sztucce.pl/historia,280.html>

planu architekta Jarosława Wojciechowskiego, zachowując starą część kościoła bez zmian. Przedłużono nawę o dwa przęsła, wzniesiono transepty oraz wybudowano nowe prezbiterium. Wewnątrz świątyni znajduje się wiele cennych zabytków godnych obejrzenia : ołtarz główny i dwa boczne, barokowa chrzcielnica z 1624 roku, płyty nagrobne Drzewickich z 1564 r. i 1604 r., zachowane barokowe konfesjonały.

- Cmentarze: Na ternie przykościelnym znajduje się najstarszy cmentarz powstały w roku 1315. Drugi cmentarz rzymskokatolicki założony w 1796 roku, na którym spoczywają prochy powstańców styczniowych, legionistów, żołnierzy I i II wojny światowej. Są tu grobowce właścicieli Drzewicy – Reyskich, właścicieli Gerlacha – Kobyłańskich.
- Pozostałości zespołu dworskiego - na które składa się XVIII - wieczny dwór (na fundamentach z XV stulecia), oficyna z początku XIX w. oraz otaczający je park.

Ruiny Zamku w Drzewicy

Kościół św. Łukasza w Drzewicy

Źródło: <http://www.drzewica.pl/portal.php?pokazg=yes&idg=213>

Dobra kultury duchowej – tradycje, zwyczaje, obyczaje

Działalność kulturalną na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” prowadzą następujące placówki:

Ośrodek Kultury Gminy i Miasta Drzewica stwarza warunki dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, sztuki ludowej, kół i klubów zainteresowań, zespołów folklorystycznych, tanecznych, wokalnno – muzycznych oraz orkiestry dętej. Ośrodek zapewnia organizację, obsługę artystyczną i techniczną gminnych imprez kulturalnych, rekreacyjno – sportowych i okolicznościowych.

Do cyklicznych imprez kulturalnych w gminie zaliczamy: Noworoczne Konfrontacje Artystyczne, wystawy prac plastycznych i fotograficznych, Wielkanoc w Opoczyńskim, przegląd twórczości artystycznej szkół, Dni Drzewicy, Piknik Rodzinny z folklorem w tle, Sobótki, Letnie Spotkania Muzyczne i Teatralne, Dożynki Gminne, warsztaty historyczne.

- Zespół Pieśni i Tańca „ Drzewiczanie ” utworzony w 1968 roku przy Fabryce Nakryć Stołowych „Gerlach” i po 20 – letniej przerwie w działalności reaktywowany w 2000 roku.
- Dziecięcy Zespół Folklorystyczny „Mali Drzewiczanie” założony w 2004 roku wykonuje pieśni i tańce regionu opoczyńskiego. W skład zespołu wchodzi dzieci od 6 do 10 lat i obecnie liczy 30 osób.
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta powstała w 2002 roku w nawiązaniu do tradycji strażackiej orkiestry dętej. Orkiestra zapewnia oprawę muzyczną uroczystości gminnych i kościelnych, a z repertuarem standardów polskiej muzyki rozrywkowej i światowej uczestniczy w licznych konkursach krajowych i zagranicznych. Do orkiestry należy 20 osób w wieku od 12 do 17 lat.
- Młodzieżowa grupa teatralna, zespoły tańca nowoczesnego i towarzyskiego.

Gmina posiada Bibliotekę Samorządową, która zapewnia mieszkańcom dostęp do zbiorów bibliotecznych. Do dyspozycji mieszkańców jest również bezpłatny Internet w czytelni Internetowej „Ikona” oraz możliwość skorzystania z szerokiej gamy programów komputerowych.

W bibliotece działa Punkt Informacji Turystycznej funkcjonujący w ramach sieci ogólnopolskiej, upowszechniający informacje o walorach turystycznych, przyrodniczych, zabytkowych Gminy Drzewica.

Drzewica jest gminą o dużej tradycji sportowej. Działają tu następujące kluby sportowe:

- o Ludowy Klub Kajakowy

oraz sekcje piłki nożnej :

- o Klub sportowy „Gerlach” w Drzewicy

Klub istnieje od 1924 roku, zrzesza ponad 50 zawodników, którzy występują w dwóch drużynach: seniorów i juniorów. Klub posiada stadion z trybunami dla około 1800 osób, pełnowymiarowe boisko z nawierzchnią trawiastą, budynek klubowy z szatniami, magazynami sprzętu, sauną i węzłem sanitarnym. W sezonie rozgrywek piłkarskich mecze drużyn gromadzą liczną publiczność, na stadionie rozgrywane są nie tylko mecze ligowe. Co roku organizowany jest festyn gminny podczas którego odbywa się mecz : Samorządowcy kontra Policjanci. Mecze cieszą się dużą oglądalnością.

- o Ludowy Klub Sportowy „Radzice”
- o Ludowy Klub Sportowy „Strażak” Brzustowiec
- o Ludowy Klub Sportowy „Syrenka” Zakościele

Kluby sportowe zrzeszają 70 kajakarzy i 98 piłkarzy.

Kajakarstwo Górskie w Drzewicy ma już 30 - letnią tradycję. Początek tej dyscyplinie sportu dali dwaj szkoleniowcy zatrudnieni w Klubie Sportowym Gerlach w 1978 roku: Kazimierz Kuropeska i Robert Korzeniowski. Udana współpraca i sukcesy tych szkoleniowców doprowadziły zawodników Klubu Sportowego w Drzewicy do wielkich osiągnięć na arenie europejskiej i światowej. Po wielu latach sukcesów na arenie krajowej, jak i międzynarodowej, kierownictwo klubu, przy dużym udziale Urzędu Gminy i Miasta w Drzewicy, postanowiło wybudować obok starego toru – nowy, nowoczesny tor kajakowy.

W 2005 roku oddano w Drzewicy do użytku najnowocześniejszy w centralnej Polsce sztuczny tor kajakowy.

Doskonałe warunki wodne stworzone na rzece Drzewiczce oraz idealne ukształtowanie rynny toru spełniają wszystkie normy dotyczące organizacji zawodów najwyższej rangi z mistrzostwami świata włącznie. Tor kajakowy jest trudnym torem i trzeba wielu umiejętności, by sobie na nim skutecznie poradzić.

Na nowoczesnym obiekcie sportowym trenują nie tylko zawodnicy, ale także amatorzy sportów wodnych.

Tor do uprawiania kajakarstwa górskiego

Źródło: <http://www.drzewica.pl/porta1.php?pokazg=yes&idg=213>

Od 1985 roku odbywały się tu regaty kajakowe o „Puchar Ziemi Radomskiej”, co dwa lata rozgrywano regaty Mistrzostw Polski z obsadą ekip zagranicznych, a po 1999 roku regaty o „Puchar Ziemi Opoczyńskiej”.

Zawodnicy miejscowego klubu kajakowego szczytą się wieloma osiągnięciami, zdobywali medale Mistrzostw Europy i Świata. Największymi sukcesami szczytą się osada C2: Krzysztof Kołomański i Michał Staniszewski – Mistrzowie Świata i srebrni medaliści z Igrzysk Olimpijskich w Sydney 2000r.

W 2005 roku Burmistrz Gminy i Miasta Drzewica – Janusz Reszelewski został wyróżniony w VI edycji ogólnopolskiego konkursu: „Firma na medal” za realizację inwestycji sztucznego Toru Kajakarstwa Górskiego w Drzewicy. Patronat nad konkursem objął Prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Na torze kajakowym w Drzewicy od trzech lat organizowane są zawody sportowe:

2005 rok – XI Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży i Mistrzostwa Polski Juniorów w slalomie kajakowym (15 – 16.07.2005r.),

2006 rok – XII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży i Mistrzostwa Polski Juniorów w slalomie kajakowym (21 – 23.07.2006r.),

- Międzynarodowe Zawody w Slalomie Kajakowym I Memoriał Roberta Korzeniowskiego (14 – 15.10.2006r.),

2007 rok – Mistrzostwa Polski Seniorów w Slalomie Kajakowym (11 – 12.08.2007r.)

- Międzynarodowe Zawody w Slalomie Kajakowym II Memoriał Roberta Korzeniowskiego (13 – 14.10.2007r.)

Wychowankowie Ludowego Klubu Kajakowego trenujący na drzewickim torze kajakowym osiągają sukcesy w kraju i za granicą:

- Dawid Bartos: kanadyjkarz startujący w konkurencji C-1, zdobył złoty medal Mistrzostw Świata Juniorów, srebro w sztafecie Mistrzostw Świata Juniorów, drugie miejsce Mistrzostw Europy Juniorów, pierwszą lokatę w sztafecie Mistrzostw Europy Juniorów.

- Piotr Szczepanik: kanadyjkarz – I miejsce Mistrzostw Polski Juniorów w C-2 i III miejsce w C-1.

- Natalia Pacierpnik: zajęła IV miejsce Mistrzostw Świata Juniorów w slalomie kajakowym, I miejsce Mistrzostw Polski Juniorów i Seniorów w slalomie kajakowym.

Na terenie miasta znajduje się sala gimnastyczna wraz z zapleczem i łącznikiem przy Gimnazjum w Drzewicy.

W obiekcie znajduje się: pełnowymiarowe boisko do siatkówki, boisko do koszykówki (możliwość rozdzielenia boisk na dwa mniejsze boiska treningowe do siatkówki i koszykówki przy pomocy zainstalowanej katarzy), 6 koszy sterowanych elektrycznie, trybuny na 315 miejsc, zaplecze sanitarno-szatniowe, siłownia, sala kondycyjna. Obiekt jest przystosowany do użytku przez osoby niepełnosprawne.

W grudniu 2008 roku do użytku oddano kompleks boisk sportowych „Orlik”.

3. Ocena społeczno - gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego oraz poziomu aktywności społecznej

Liczba ludności

Liczba mieszkańców na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” w okresie od 2000 do 2006 roku przedstawiała się w następujący sposób.

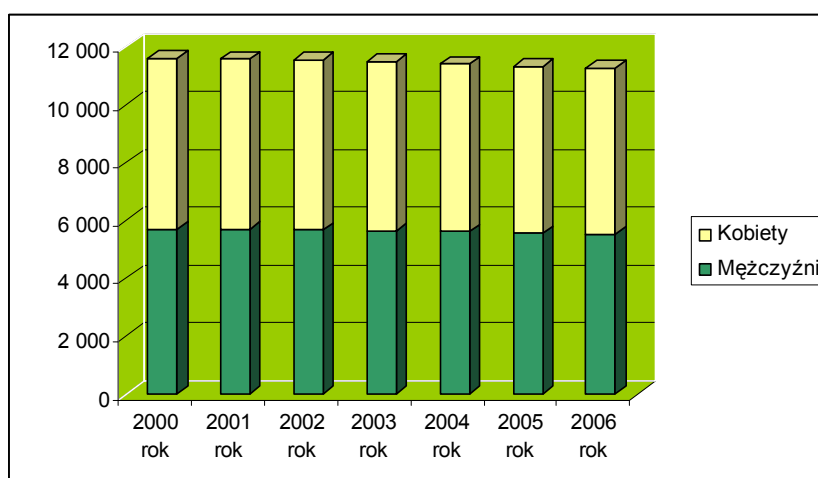
Stan ludności w poszczególnych latach wg stałego miejsca zameldowania

Rok	Stan ludności na dzień 31 XII 2006 roku		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2000	11 603	5 693	5 910
2001	11 565	5 685	5 880
2002	11 537	5 663	5 874
2003	11 466	5 645	5 821
2004	11 391	5 602	5 789
2005	11 297	5 541	5 756
2006	11 269	5 525	5 744

Źródło: GUS

Na przestrzeni lat 2000-2006 liczba ludności ubyła o 334 osoby. Liczba ludności spadała systematycznie. Stosunek liczby mężczyzn do kobiet waha się w granicach 49%.

Stan ludności LGD w poszczególnych latach wg stałego miejsca zameldowania na analizowanym obszarze

Źródło: GUS

Gęstość zaludnienia

Dane 2006	Powierzchnia	Ludność	Gęstość zaludnienia
województwo łódzkie	18 219 km ²	2 570 353	141 os/km ²
powiat opoczyński	1 040 km ²	79 736	77 os/km ²
LGD „Nad Drzewiczką”	118 km ²	11 269	96 os/km ²

Źródło: GUS

Gęstość zaludnienia na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” w 2006 roku wyniosła 96 osób na km² i jest wyższa niż gęstość zaludnienia powiatu opoczyńskiego.

Przyrost naturalny

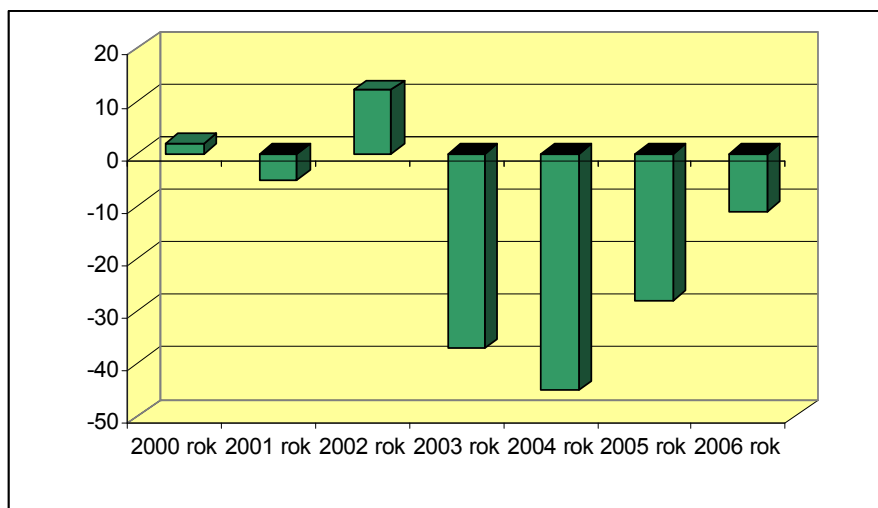
Przyrost naturalny w latach 2000-2006

Rok	LGD „Nad Drzewiczką”
2000	2 (osoba)
2001	- 5 (osoba)
2002	12 (osoba)
2003	- 37 (osoba)
2004	- 45 (osoba)
2005	- 28 (osoba)
2006	- 11 (osoba)

Źródło: GUS

Na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” obserwujemy ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. Od 2002 roku sytuacja uległa pogorszeniu i w kolejnych latach odnotowujemy ujemny wskaźnik. Najniższą wartość (- 45 osób) wskaźnik osiągnął w 2004 roku. Na ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego wpływ ma wysoki wskaźnik zgonów, ale przede wszystkim malejąca liczba urodzeń.

Przyrost naturalny na obszarze LGD

Źródło: GUS

Saldo migracji

Czułym miernikiem zmian sytuacji społeczno-gospodarczej jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową.

Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w latach 2000-2006

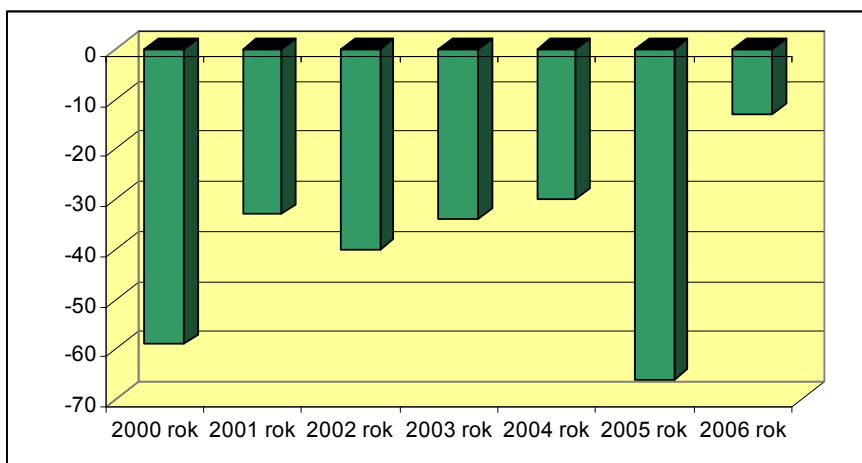
Rok	LGD „Nad Drzewiczką”
2000	-59 (osoba)
2001	-33 (osoba)
2002	-40 (osoba)
2003	-34 (osoba)
2004	-30 (osoba)
2005	-66 (osoba)
2006	-13 (osoba)

Źródło: GUS

Przez wszystkie analizowane lata na obszarze LGD utrzymuje się ujemne saldo migracji.

W roku 2005 wskaźnik salda migracji wyniósł aż - 66 osób. Osoby migrujące to przede wszystkim ludzie młodzi, lepiej wykształceni.

Saldo migracji w ruchu wewnętrznym na obszarze LGD

Źródło: GUS

Struktura ludności

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Struktura ludności z punktu widzenia rynku pracy i struktury wieku na obszarze LGD „Nad Drzewiczką”

Lata	2002	2003	2004	2005	2006
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2 814	2 688	2 592	2 519	2 483
Ludność w wieku produkcyjnym	6 668	6 738	6 728	6 720	6 745
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 828	1 821	1 837	1 836	1 859

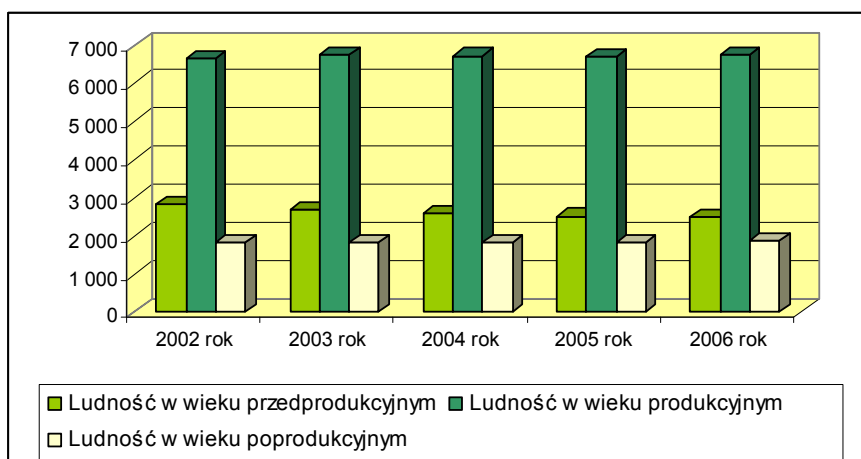
Źródło: GUS

Od roku 2002 do 2006 roku liczba ludności w wieku:

- przedprodukcyjnym - zmniejszyła się o 331 osób,
- produkcyjnym – wzrosła o 77 osób,
- poprodukcyjnym – zwiększyła się 31 osób.

Struktura ludności na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” w 2006 roku

Źródło: GUS

Pozytywnym zjawiskiem wynikającym ze struktury demograficznej jest dość wysoki udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności LGD.

Poziom zatrudnienia

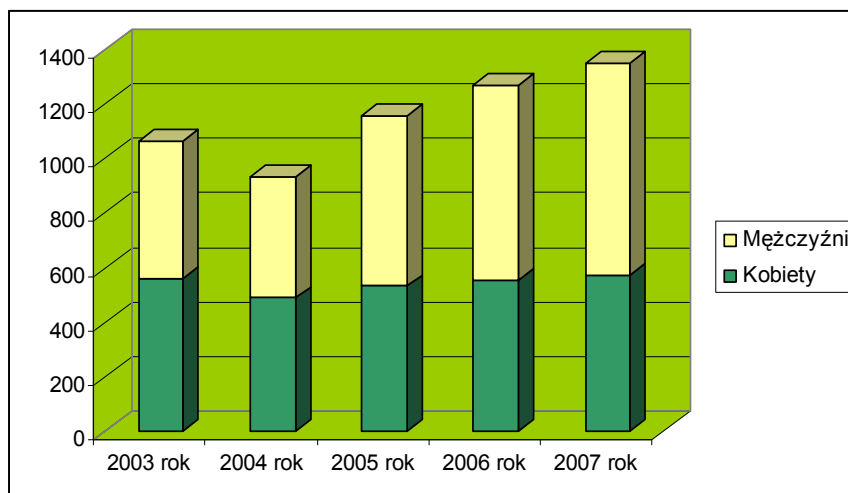
Liczba osób pracujących w głównym miejscu pracy na obszarze LGD

Liczba osób pracujących	Obszar LGD „Nad Drzewiczką”		
	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2003	561	504	1 065
2004	488	444	932
2005	532	627	1 159
2006	554	717	1 271
2007	574	774	1 348

Źródło: GUS

Na przestrzeni lat 2003 – 2007 liczba osób zatrudnionych na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” zwiększyła się o 283 osoby. Wzrost liczby osób zatrudnionych nie był jednak systematyczny. Od 2005 roku obserwujemy większe zatrudnienie mężczyzn niż kobiet.

Liczba osób pracujących w głównym miejscu pracy na obszarze LGD

Źródło: GUS

Bezrobocie

Bezrobocie na analizowanym obszarze w poszczególnych latach

Liczba osób bezrobotnych	Obszar LGD „Nad Drzewiczką”		
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2003	720	794	1 514
2004	706	770	1 476
2005	660	682	1 342
2006	604	599	1 203
2007	528	493	1 021

Źródło: GUS

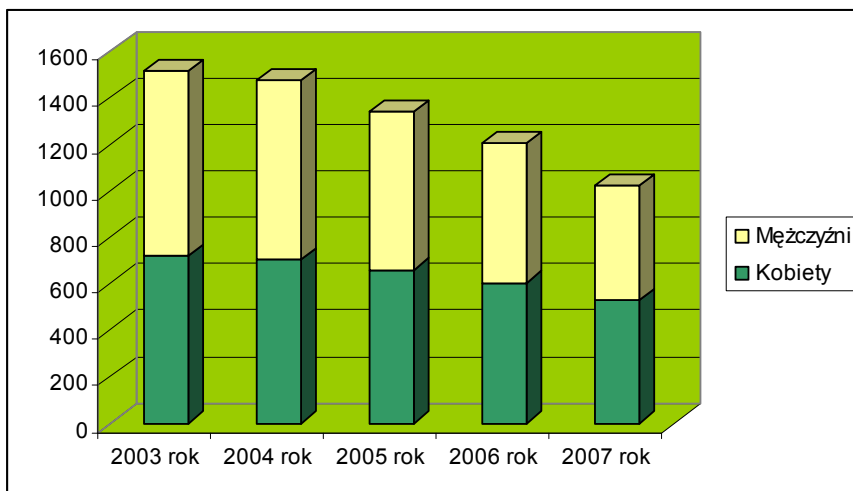
W roku 2007 bez pracy pozostało 1 021 osoby na analizowanym obszarze. Na przestrzeni lat 2003-2007 liczba osób bezrobotnych na analizowanym obszarze zmniejszyła się o 493 osób. Obserwujemy systematyczny spadek osób bezrobotnych.

Stopa bezrobocia

Stan na koniec miesiąca września 2008r.	Stopa bezrobocia w %
Polska	8,9%
województwo łódzkie	8,9%
powiat opoczyński	13,2%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Opocznie

Bezrobocie na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” w latach 2003-2007

Źródło: GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie stopa bezrobocia w powiecie opoczyńskim na koniec września 2008 roku wyniosła ok. 13,2 %. Stopa bezrobocia w powiecie jest dosyć wysoka w porównaniu ze stopą województwa łódzkiego oraz kraju.

Gospodarka

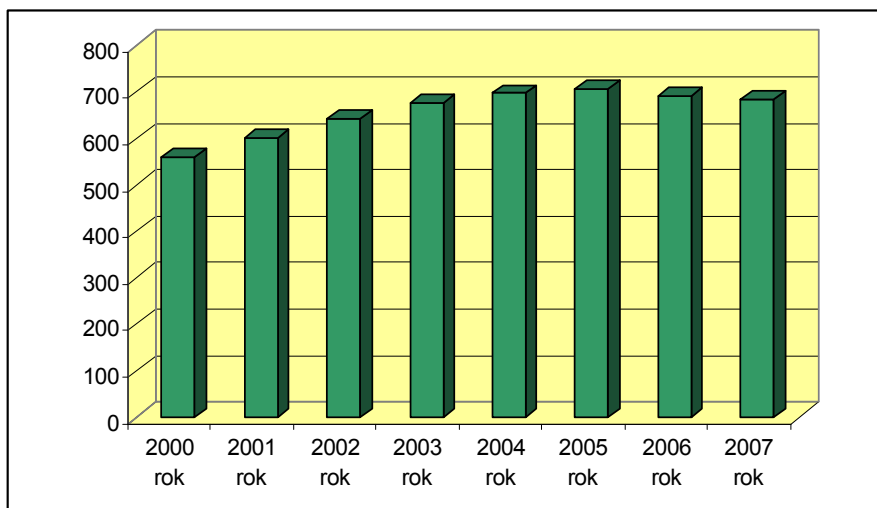
Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach

Lata	LGD „Nad Drzewiczką”
2000	559
2001	600
2002	641
2003	675
2004	697
2005	707
2006	690
2007	684

Źródło: GUS

Przez lata 2000-2007 na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” przybyło 125 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, wzrost nie był jednak systematyczny. Największą ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych odnotowano w 2005 roku.

Ilość podmiotów gospodarczych na obszarze LGD w poszczególnych latach

Źródło: GUS

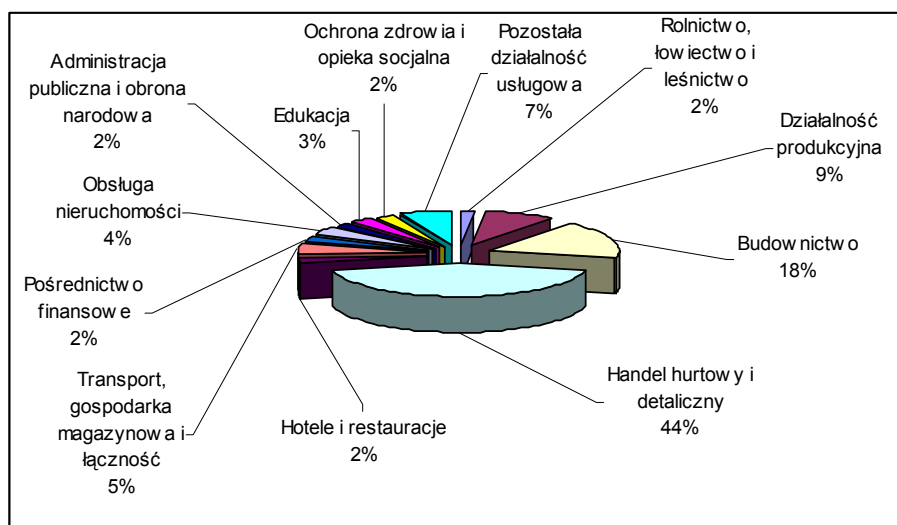
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD w 2007 roku na analizowanym obszarze

Sekcja	Nazwa sekcji	Obszar LGD „Nad Drzewiczką”
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	11
B	Rybołówstwo i rybactwo	0
C	Górnictwo i kopalnictwo	0
D	Działalność produkcyjna	61
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1
F	Budownictwo	123
G	Handel hurtowy i detaliczny	295
H	Hotele i restauracje	17
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	36
J	Pośrednictwo finansowe	17
K	Obsługa nieruchomości	29
L	Administracja publiczna i obrona narodowa	13
M	Edukacja	20
N	Ochrona zdrowia i opieka socjalna	15
O	Pozostała działalność usługowa komunalna, socjalna i indywidualna	46
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0
Razem		684

Źródło: GUS

Analizując branże gospodarki występujące na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” należy zauważyć, iż kluczową branżą dla rozwoju obszaru jest sektor handlu hurtowego i detalicznego, jego udział w ogólnej liczbie funkcjonujących podmiotów na obszarze LGD wynosi aż ok. 44%, kolejnym najbardziej aktywnym sektorem w gospodarce jest budownictwo ok. 18%.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD w 2007 na obszarze LGD

Źródło: GUS

Największym pracodawcą na obszarze LGD jest zakład „Gerlach” S.A. w Drzewicy – najbardziej znany producent sztućców, nożyczek, noży wojskowych, narzędzi ogrodniczych i części do maszyn zniwnych. Wyroby zakładu „Gerlach” cechuje wysoka jakość, czego dowodem są liczne nagrody i wyróżnienia. Firma jest 3 – krotnym laureatem prestiżowego konkursu „Teraz Polska” w kategorii „produkt”.

LGD „Nad Drzewiczką” jest obszarem rolniczym. Rolnictwo stanowi znaczny odsetek działalności gospodarczej. Dominującą formą własności ziemi są indywidualne gospodarstwa rolne.

Na obszarze LGD najwięcej jest gospodarstw rolnych o powierzchni od 2 ha do 5 ha – stanowią one ok. 38% wszystkich gospodarstw. Gospodarstwa od 1 ha do 2 ha stanowią ok. 20% wszystkich gospodarstw, a gospodarstwa od 5 ha do 7ha stanowią ok. 15% wszystkich gospodarstw.

W Gminie Drzewica dominują więc gospodarstwa małe. Brak jest gospodarstw dużych o powierzchni powyżej 20 ha. Należy dążyć do eliminowania małych gospodarstw rolnych oraz do rozwijania, tworzenia dużych wielohektarowych, wyspecjalizowanych gospodarstw.

Liczba gospodarstw rolnych na terenie LGD wg stanu na rok 2002

Grupa użytków rolnych	Ilość gospodarstw	%
do 1 ha włącznie	251	13,49
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	369	19,83
od 2 do mniej niż 5 ha	723	38,87
od 5 do mniej niż 7 ha	276	14,83
od 7 do mniej niż 10 ha	176	9,46
od 10 do mniej niż 15 ha	59	3,17
od 15 do mniej niż 20 ha	6	0,32
od 20 do mniej niż 50 ha	0	-
powyżej 50 ha	0	-
Ogółem	1 862	100%

Źródło: GUS

Organizacje pozarządowe działające na obszarze LGD „Nad Drzewiczką

Na obszarze LGD „Nad Drzewiczką” funkcjonuje aktywnie wiele organizacji społecznych działających na rzecz mieszkańców. Wśród organizacji pozarządowych wyróżniamy:

- Towarzystwo Przyjaciół Drzewicy - przewodnicząca Anna Reszelewska, Drzewica – realizuje działania z zakresu pielęgnowania kulturowego dziedzictwa narodowego, pamięci historycznej. Wydaje kwartalnik „Wieści znad Drzewiczki”, na łamach którego oprócz informacji o historii, zabytkach i wartościach wychowawczych przekazuje informacje z życia gminy i lokalnej społeczności. Czynnie uczestniczy w organizacji zawodów sportowych. Współpracuje z Ludowym Klubem Kajakowym w zakresie troski o dobre wychowanie młodzieży, promocji i ochrony zdrowia oraz oświaty i kultury. Pani Anna Reszelewska jest członkiem LGD „Nad Drzewiczką”.
- Związek Niewidomych w Drzewicy – p. Aleksandra Romańska.
- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło w Drzewicy – przewodnicząca koła – Pani Zofia Sadowska.
- Klub Seniora „Złota Jesień”- prezes p. Teresa Kaczorkiewicz
- Koło Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków ul. Szkolna, p. Włodzimierz Pomykała. Liczebność Koła to 213 osób. Organizuje akcje edukacyjne, wyróżnia się dużą aktywnością społeczną. Pan Włodzimierz jest członkiem Komisji Rewizyjnej LGD „Nad Drzewiczką”.
- Koło Wędkarskie – prezes Koła - Józef Liwiński. Koło organizuje zawody wędkarskie w Drzewicy, uczestniczy również w zawodach wyjazdowych. Zrzesza 150 członków.
- Koło Łowieckie „Gerlach” – prezes Koła - Andrzej Sołtysia. Liczy 16 osób. Koło powstało w 1965 r.
- Ludowy Klub Kajakowy- Drzewica, prezes- Krzysztof Kołomański, Drzewica, ul. Fabryczna 14. Cel - organizowanie rozgrywek sportowych rangi krajowej czy międzynarodowej, promowanie zdrowego stylu życia, wychowywanie młodzieży. Klub i wychowankowie klubu osiągają wspaniałe wyniki sportowe w zawodach rangi krajowej jak i światowej. Prezes klubu i zarazem członek LGD „Nad Drzewiczką” to m.in. srebrny medalista olimpijski w slalomie z Sydney 2000, 2-krotny medalista mistrzostw świata w slalomie - złoty w 1995 i srebrny w 1999 w C-2.
- Ludowy Klub Sportowy „Radzice” w Radzicach Dużych, prezes - Jan Klimek. Klub powstał 21 lat temu jako Ludowy Zespół Sportowy, a następnie Ludowy Klub Sportowy „Radzice”. Od 10 lat organizuje corocznie Turniej w Piłce Nożnej o Puchar Stanisława Kowalczyka „Brata”. Prezes klubu jest członkiem LGD „Nad Drzewiczką” z ramienia swojego klubu.
- Ludowy Klub Sportowy „Strażak” Brzustowiec,
- Ludowy Klub Sportowy „Syrenka” Zakościele – zdobywca pucharu burmistrza gminy i miasta Drzewica w 2008 roku.
- Miejsko-Gminny Klub Sportowy „Gerlach” w Drzewicy, prezes - Jarosław Bomba. Klub powstał w 1924 r. W roku 2009 będzie obchodził 85-lecie istnienia. Pan J. Bomba jest reprezentantem klubu w LGD „Nad Drzewiczką”.
- Stowarzyszenie „Budzimy nadzieje”, prezes - Zenobia Michórska, Brzustowiec 155. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. Działa od 2008 r. Pani Michórska jest członkiem LGD „Nad Drzewiczką”.
- Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Radzicach p. Renata Kałużna. Koło działa od 2008 r. Koło ma na celu kultywowanie tradycji i aktywizowanie środowisk wiejskich. Pani Kałużna jest członkiem Rady LGD „Nad Drzewiczką”.

4. Specyfika obszaru

Na analizowanym obszarze miłośników przyrody oraz sportu i rekreacji przyciągają duże kompleksy leśne, zbiornik wodny – „Zalew Drzewicki”, oraz tor kajakarstwa górskiego na rzece Drzewiczce.

Niewątpliwie największą atrakcją LGD „Nad Drzewiczką” jest nowo wybudowany unikatowy tor do uprawiania kajakarstwa górskiego. Jest to najnowocześniejszy jedyny tego typu obiekt w Europie zlokalizowany na terenach nizinnych, w centralnej Polsce, na rzece Drzewiczce, drugi po krakowskim sztuczny tor w Polsce. Na torze trenują zawodnicy Ludowego Klubu Kajakowego w Drzewicy, reprezentanci kadry narodowej w kajakarstwie górskim, zawodnicy z klubów zagranicznych, amatorzy sportów wodnych, jest to doskonała szansa na rozwój sportu, rekreacji i turystyki w regionie.

Obecnie na infrastrukturę turystyczną obszaru LGD składa się:

- **Trasy spacerowe**

I TRASA - Pl. Wolności – ul. Warszawska – ul. Słowackiego – ul. Mostowa – ul. Cmentarna (czas trwania spaceru - ok.35 minut)

II TRASA - Pl. Wolności – Pl. Narutowicza – Pl. Kościuszki– ul. Braci Kobyłańskich – ul. Zdrojowa (czas trwania spaceru - ok.60 minut)

- **Baza noclegowa**

Restauracja i Hotel „Zamkowa”, Pl. Wolności 32 – usługi noclegowe oraz gastronomiczne, możliwość organizowania konferencji, imprez okolicznościowych.

Gospodarstwo agroturystyczne w Radzicach Małych (6km od Drzewicy)

Państwo Zagdańscy w Wojewódzkim konkursie "Zielone Lato 2003" zostali laureatami w kategorii *"Najlepsze gospodarstwo agroturystyczne w województwie łódzkim"*.

Pokoje gościnne przy "Barze pod Rybką" - Drzewica, ul. Staszica 1

Domki letniskowe w Drzewicy (w trakcie budowy) - nad rzeką Drzewiczką na tzw. "Skale" (całoroczne).

- **Baza gastronomiczna**

Bary:

„Pod Rybką” - Drzewica, ul. Staszica 1

„U Winerka” - Drzewica, Pl. Wolności 1

„Pod Sosenką” - Drzewica, ul. Fabryczna 1

„Pod Jesionem” - Brzustowiec 105

Pizzeria Al Lago – na tzw. „Skale”

„Gołębiowski” przy Pl. Wolności

Zakłada się rozbudowę infrastruktury uzupełniającej ofertę czyli rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej, oraz rozbudowę drobnej infrastruktury – parkingi, chodniki, ławki itp. będą również prowadzone działania mające na celu zaktywizować mieszkańców obszaru LGD.

Rozdział III

Analiza SWOT obszaru objętego LSR, wnioski wynikające z analizy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Korzystne położenie LGD „Nad Drzewiczką” w centrum Polski, pomiędzy aglomeracją warszawską a łódzką - Liczne walory krajobrazowe - Występuje Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny rzeki Pilicy i Drzewiczki” - Duża powierzchnia lasów, czyste środowisko - Zalew retencyjno-rekreacyjny, rzeki Drzewiczka, Brzuśnia	<ul style="list-style-type: none"> - Mało atrakcyjne zagospodarowanie turystyczne zbiornika wodnego - Brak atrakcyjnego wizerunku gminy
<ul style="list-style-type: none"> - Ciekawe zabytki historyczne: Ruiny XVI – wiecznego renesansowego zamku, gotycki kościół z XV	<ul style="list-style-type: none"> - Ruiny Zamku są własnością prywatną
<ul style="list-style-type: none"> - Punkt Informacji Turystycznej - Jedyne w Polsce slalomowy tor do uprawiania kajakarstwa górskiego na nizinach	<ul style="list-style-type: none"> - Zbyt mała baza noclegowa i gastronomiczna - Brak dobrej bazy noclegowej i gastronomicznej - Niewykorzystany potencjał do rozwoju turystyki aktywnej - rekreacyjnej
<ul style="list-style-type: none"> - Zakłady nakryć stołowych „Gerlach” S.A. kojarzony z Miastem Drzewica	
<ul style="list-style-type: none"> - Atrakcyjne imprezy sportowe - Na obszarze LGD szkolona najlepsza kadra kajakarstwa górskiego	<ul style="list-style-type: none"> - Niska aktywność społeczna
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Tradycyjna obrzędowość ludowa folkloru opoczyńskiego	<ul style="list-style-type: none"> - Konkurencja atrakcyjnych turystycznie gmin w województwie łódzkim
<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem, turystyką weekendową - Zapotrzebowanie na nowe produkty turystyczne i rekreacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - Sezonowość – znaczne ograniczenie zasięgu turystycznej oferty gminy

<ul style="list-style-type: none"> - Rozpoczęty rozwój infrastruktury, w tym rozbudowa lotnisk (Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta), budowa autostrad i podnoszenia standardu dróg - Korzystne położenie między Łodzią, Warszawą, Radomiem, Kielcami 	<ul style="list-style-type: none"> - Moda na wyjazdy zagraniczne
<ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do źródeł finansowania z UE - Wzrost aktywności lokalnej społeczności - Rozwój turystyki może wyzwać w lokalnej społeczności przedsiębiorczość np.: otwieranie zakładów usługowych - Wzrost dochodów mieszkańców Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - Niekorzystne tendencje w turystyce krajowej - Wyludnianie się wsi

W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się mocne i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które ma bezpośredni wpływ, a szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne wynikające z niezależnych zmian w otoczeniu.

Największym atutem, mocną stroną obszaru LGD jest tradycja sportowa oraz infrastruktura sportowa, wykorzystanie szans jakie niesie otoczenie oraz podjęcie odpowiednich działań z zakresu promocji, budowania wizerunku, aktywizacji mieszkańców, rozwoju infrastruktury społeczno-kulturalnej oraz udoskonalenie oferty turystycznej, sprawi że region zacznie się rozwijać, co wiąże się z poprawą warunków życia mieszkańców obszaru LGD.

Zastosowanie odpowiednich działań przez LGD „Nad Drzewiczka” pomoże przezwyciężyć słabe strony obszaru oraz uniknąć zagrożenia.

Rozdział IV

Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia

Proces tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju jest procesem ciągłym. Wymaga stałego zaangażowania mieszkańców LGD w realizację jej głównych założeń. Zgodnie z obecnym stanem zasobów, potrzebami społeczności lokalnej i możliwościami, jakie niesie ze sobą Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 opracowano cele ogólne i szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Nad Drzewiczką”. Cele te wynikają z diagnozy obszaru analizy SWOT i wniosków z niej płynących, a formułowano je podczas spotkań roboczych w ramach budowania niniejszego dokumentu.

Cele ogólne:

1. Poprawa jakości życia z uwzględnieniem rozwoju dziedzin rekreacji, turystyki i kultury
2. Rozwój potencjału społecznego i aktywizacja mieszkańców LGD

Cele szczegółowe do celu 1:

1. Rozwój usług turystycznych, powstawanie miejsc pracy w sektorze turystyki i tworzenie partnerstw na rzecz rozwoju turystyki, rekreacji i sportu
2. Rozwój przedsiębiorczości, w tym różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej.
3. Rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej.
4. Promocja obszaru LGD

Cele szczegółowe do celu 2:

1. Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju społeczności lokalnych,
2. Budowanie silnych kadr samorządowych.
3. Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców, w tym w zakresie pozyskiwania zewnętrznego dofinansowania.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru LGD są zgodne z celami osi IV Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Ich realizacja pozwoli przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru LGD, co jest dużym wyzwaniem

dla nowo powstałego stowarzyszenia, jakim jest LGD. Jednakże zaangażowane podmioty trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego w imię rozwoju omawianego obszaru współdziałać będą dla ogólnej poprawy jakości życia.

Diagnoza obszaru LGD oraz analiza SWOT opracowana w ramach przygotowania LSR wskazały, jakie kierunki rozwoju są właściwe dla gminy Drzewica.

Planowane jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej zbiornika wodnego poprzez:

– budowę ciągu pieszo – rowerowego, przystani wodnej (kajaków, żaglówek, windsurfingu, rowerów wodnych), pomostu podwodnego do jazdy rowerowej, mola pływającego, toru wodnego, ośrodka rowerowej jazdy górskiej oraz zaplecza hotelowego.

Proponowany ciąg pieszo - rowerowy wokół zbiornika wodnego będzie stanowić komunikacyjne powiązanie szeregu zorganizowanych atrakcji o charakterze dydaktycznym, sportowym i rekreacyjnym.

Wydzielone i zaprojektowane place i miejsca relaksu zostały pomyślane w sposób uzasadniający podstawowe motto programu, a mianowicie „wypoczynek z adrenaliną”.

Zatem oferta turystyczna skierowana będzie głównie dla sportowców, szkół, obozów sportowych itp. oraz turystów indywidualnych ukierunkowanych na aktywne spędzanie czasu.

Niekorzystna struktura gospodarstw rolnych, przewaga małych gospodarstw rolnych, ciągle rozwijająca się i wymagająca inwestycji oferta turystyczna oraz zasoby gminy stały się podstawą do zaplanowania konkretnych przedsięwzięć i działań LGD. Działania z zakresu aktywizacji mieszkańców oraz podnoszenia ich kompetencji przyczynią się do poprawy jakości życia na omawianym terenie.

Realizacja zmian nastąpi dzięki wsparciu w ramach wdrażania lokalnej strategii rozwoju. Umożliwi to realizację przedsięwzięć mieszkańców LGD i podmiotów znajdujących się na tym obszarze, zgodnie z celami LSR oraz ogólnymi założeniami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Działania służące realizacji pierwszego celu strategicznego uzupełniane będą licznymi spotkaniami, konferencjami i szkoleniami, które przyczynią się do większej integracji partnerów, umożliwiając im podniesienie kwalifikacji zawodowych, co pozwoli na skuteczniejszą realizację zadań. Działania LGD przyczynią się do mobilizacji

i zaktywizowania społeczności oraz zwiększenia świadomości mieszkańców co do perspektyw i możliwych kierunków rozwoju.

Przedsięwzięcia w ramach drugiego celu strategicznego nakierowane są na aktywizację mieszkańców i budowanie wspólnej koncepcji nowoczesnej gminy oferującej rozrywkę, rekreację oraz prawdziwy sport. Istniejąca już infrastruktura sportowa na terenie gminy Drzewica stała się podstawą opracowania dalszych kierunków rozwoju. Rozbudowa koncepcji turystyczno-rekreacyjno-sportowej gminy zapewne przyczyni się do polepszenia jej wizerunku, a hasło „gmina adrenalina” stanie się modne dla mieszkańców większych aglomeracji, którzy w Drzewicy właśnie spędzać będą swój wolny czas.

Obecny stan zasobów bazy noclegowej i gastronomicznej w Drzewicy jest zadowalający. 17 podmiotów w tej branży to bardzo dobry wynik dla gminy miejsko-wiejskiej położonej na obrzeżach województwa. Jednakże rosnące potrzeby w tym zakresie nie trudno nie zauważyć. Fakt rozgrywania się ogólnokrajowych zawodów i olimpiad właśnie w Drzewicy powoduje, że łatwiej przekonać rolników z małym arealem ziemi do pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodów. Rozwój funkcji rekreacyjnych i sportowych gminy idzie w parze z rozwijającą się bazą turystyczną i okołoturystyczną.

Diagnoza obszaru wykazała ujemny przyrost naturalny i niekorzystne saldo migracji. Wiele gmin w Polsce boryka się z takimi problemami. Na obecny stan demograficzny w małych wiejskich gminach wpływ ma również zanikające poczucie związania z obszarem, z którego się wywodzimy. Swoisty zanik tożsamości lokalnej jest efektem stałego urbanizowania się terenów oraz zapożyczania zagranicznego stylu życia. Ponadto brak dobrej organizacji czasu wolnego, zarówno u młodych, jak i u starszych ludzi, spowodował rozluźnianie się więzi społecznych, zanik zwyczajów i dawnych obyczajów regionalnych. Stąd działania drugiego celu przyczynić się mają integracji społecznej, budowaniu społeczności lokalnej partnerskiej i świadomej swojej sprawczości.

W ramach organizowanych przez LGD naborów preferowane będą te wykorzystujące już powstałe lokalne zasoby, szanujące przyrodę i kulturę oraz komplementarne z innymi przedsięwzięciami w gminie. Tak nakierowane cele niniejszego dokumentu stanowić mają jeden wspólny kierunek dla partnerów trzech sektorów, w tym zarówno przedsiębiorców, osoby fizyczne, rolników oraz przedstawicieli instytucji publicznych.

Poniżej zaprezentowano opracowane cele z określeniem wskaźników:

PRZEDSIĘWZIĘCIE I	„GMINA ADRENALINA” – LGD Drzewica obszarem o wyróżniającej się kompleksowej ofercie w zakresie sportów ekstremalnych, w tym wodnych.		
	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia
Cel ogólny Poprawa jakości życia z uwzględnieniem rozwoju dziedzin rekreacji, turystyki i kultury	<u>Oddziaływania:</u> - obszar LGD stanie się wyróżniającym się ze względu na kompleksowa ofertę w dziedzinie sportów, w tym sportowe wodnych - wzrosną dochody gminy w dziedzinie turystyki i rekreacji/sportu	- Dane Gmin - zestawienia w dziedzinie turystyki, w tym dane ROT-u	
Cele szczegółowe Rozwój usług turystycznych, powstawanie miejsc pracy w sektorze turystyki i tworzenie partnerstw na rzecz rozwoju turystyki, rekreacji i sportu Rozwój przedsiębiorczości, w tym różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej. Rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej. Promocja obszaru LGD	<u>Rezultatu:</u> <u>Do 2013 roku:</u> - minimum jeden obiekt infrastruktury sportowej, turystycznej, rekreacyjnej zostanie wybudowany/przebudowany/wyposażony - minimum 40 uczestników szkoleń z zakresu turystyki i tworzenia kompleksowej oferty turystycznej/sportowej/rekreacyjnej - powstanie jedna strona internetowa promująca obszar LGD i działalność LGD - minimum 2 wydarzenia promocyjne	- Dane LGD wynikające z naborów - Dokumentacja LGD dot. funkcjonowania - Dane Gminy	

<p>Działania</p> <p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</p>	<p><u>Produktu:</u></p> <p>- jedna operacja</p> <p><u>Preferowane:</u></p> <p>☐ Turystyka i agroturystyka, usługi związane ze sportem i rekreacją</p>	<p>Dane LGD wynikające z naborów</p> <p>- Dane gminy</p>	
<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<p>- jedna operacja</p> <p><u>Preferowane:</u></p> <p>☐ Turystyka i agroturystyka, usługi związane ze sportem i rekreacją</p>	<p>- Dane LGD na podstawie oświadczeń beneficjentów</p>	
<p>Odnowa i rozwój wsi</p>	<p>- jedna operacja</p> <p><u>Preferowane:</u></p> <p>☐ Budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków;</p> <p>☐ Budowy, przebudowy lub remontu obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji, przeznaczonych do użytku publicznego;</p> <p>☐ Urządzenia i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;</p> <p>☐ Budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej</p> <p>☐ Zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy</p>		

	estetyki miejscowości;		
„Małe projekty”	- 5 operacji <u>Preferowane:</u> ☐ Budowa/odbudowa małej infrastruktury turystycznej ☐ Wyposażenie świetlic wiejskich ☐ Promocja i rozwój lokalnej aktywności ☐ Rozwój agroturystyki i turystyki ☐ Podnoszenie jakości produktów i usług ☐ Organizacja imprez kulturalnych		
Przedsięwzięcie II	LGD „Nad Drzewiczką” to obszar z potencjałem ludzkim i wieloma skoordynowanymi inicjatywami lokalnymi		
	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia
Cel ogólny Rozwój potencjału społecznego i aktywizacja mieszkańców LGD	<u>Oddziaływania:</u> - LGD będzie funkcjonować w oparciu o wielu partnerów różnych sektorów na rzecz wspólnych inicjatyw społecznych i lokalnych, a jej mieszkańcy staną się zintegrowaną społecznością	- Dane LGD na podstawie dokumentów ewaluacyjnych	

<p>Cele szczegółowe</p> <p>Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju społeczności lokalnych,</p> <p>Budowanie silnych kadr samorządowych.</p> <p>Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców, w tym w zakresie pozyskiwania zewnętrznego dofinansowania.</p>	<p><u>Rezultatu:</u></p> <p><u>Do 2013 roku:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - minimum jeden obiekt infrastruktury społecznej zostanie wybudowany/przebudowany/wyposażony na potrzeby społeczności lokalnej - minimum 40 uczestników szkoleń z zakresu sprawnej komunikacji/platform wiedzy i społeczeństwa internetowego - minimum 20 uczestników szkoleń z zakresu pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym na inicjatywy lokalne - minimum 5 zadań aktywizujących społeczność lokalną 	<ul style="list-style-type: none"> - Dane LGD wynikające z naborów - Dokumentacja LGD dot. funkcjonowania - Dane Gminy 	
<p>Działania</p> <p>Odnowa i rozwój wsi</p>	<p><u>Produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jedna operacja <p><u>Preferowane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów; ☐ Związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego; ☐ Zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych 	<p>Dane LGD wynikające z naborów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dane Gminy - Dane LGD na podstawie oświadczeń beneficjentów 	

	<p>dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn; 		
„Małe projekty”	<p>- 5 operacji</p> <p><u>Preferowane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Organizacja szkoleń ☐ Organizacja imprez kulturalnych ☐ Zakup oprogramowania urzędzeń i sprzętu IT ☐ Inwestycje zw. z utrzymaniem tradycyjnych zawodów ☐ Budowa/odbudowa małej infrastruktury turystycznej ☐ Wyposażenie świetlic wiejskich ☐ Promocja i rozwój lokalnej aktywności 		

Rozdział V

Misja LGD

Misją LGD jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, poprzez dążenie do poprawy jakości życia na terenie gminy Drzewica poprzez rozwój funkcji rekreacyjnych i sportowych gminy oraz rozwój turystyki i promocję regionu, jak również podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców, w tym w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

Wizja: LGD Drzewica obszarem o wyróżniającej się kompleksowej ofercie w zakresie sportów, w tym wodnych oraz z potencjałem ludzkim i wieloma skoordynowanymi inicjatywami lokalnymi.

Misja i wizja należą do kluczowych elementów strategii. Definicja wizji sprowadza się do wyznaczenia pożądanego stanu docelowego dla obszaru LGD w perspektywie kilku lat. Misja jest zasadą działalności, której charakter określa kierownictwo organizacji na podstawie przyjętych kryteriów, np.: preferencji klientów, oferowanych produktów, przewagi konkurencyjnej. Jest ona charakterystyczną rolą przedsiębiorstwa wyrażającą jego odrębność. Może stanowić pewne hasło identyfikujące członków z organizacją i jej celami.

Wizja jest opisem wizerunku przedsiębiorstwa w odległej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Jest to koncepcja pewnego modelu organizacji w przyszłości.

Określona misja Stowarzyszenia opierać się będzie na wzmacnianiu potencjału społecznego, promocji obszaru i tworzeniu oferty turystycznej, jak również wspieraniu powstawania miejsc pracy w branżach pozarolniczych, wspieraniu przedsiębiorczości.

Działaniem priorytetowym LGD stanie się opracowanie nowych i ciekawych elementów oferty turystyczno-rekreacyjno-sportowej regionu. Poprawa jakości życia i dążenie do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich to cele bardzo szerokie i wymagające działań w wielu dziedzinach dla wielu odbiorców. W efekcie wzrośnie również poziom integracji społecznej.

Rozdział VI

Spójność specyfiki obszaru z celami LSR

LGD „Nad Drzewiczką” za cele główne zakłada:

1. Poprawa jakości życia z uwzględnieniem rozwoju dziedzin rekreacji, turystyki i kultury.
2. Rozwój potencjału społecznego i aktywizacja mieszkańców LGD.

Spójność uwarunkowań przestrzennych/geograficznych

Obszar LGD „Nad Drzewiczką” jest spójny przestrzennie, obejmuje obszar jednej gminy miejsko-wiejskiej. Gmina Drzewica położona jest w powiecie opoczyńskim w województwie łódzkim.

Spójność uwarunkowań przyrodniczych/środowiskowych

Obszar LGD położony jest w krainie „Wzgórz Opoczyńskich” należy do zlewni rzeki Pilicy (III klasa czystości). Teren LGD cechują piękne krajobrazy, duże kompleksy leśne, bogactwo flory, fauny. W obrębie LGD występuje zbiornik wodny o powierzchni ponad 80ha. „Zalew Drzewicki” jest zbiornikiem retencyjnym oraz rekreacyjnym gminy. Planuje się zagospodarowanie terenów wokół zbiornika wodnego.

Do głównej atrakcji na obszarze LGD należy tor do kajakarstwa górskiego na rzece Drzewicze. Gmina Drzewica posiada jedyny w centralnej Polsce tor do uprawiania kajakarstwa górskiego. Na obszarze LGD zawody sportowe w kajakarstwie górskim to długoletnia tradycja, stwarza to możliwości utworzenia centrum szkoleniowego dla najlepszej kadry, młodzieży, amatorów kajakarstwa górskiego.

Rozwój turystyki, rekreacji w oparciu o zasoby przyrodnicze obszaru LGD stwarzają możliwości poprawy sytuacji gospodarczej gminy.

Spójność uwarunkowań historycznych – kulturowych

Niewątpliwie największy wpływ na rozwój kulturalny obszaru LGD „Nad Drzewiczką” mają imprezy sportowe, Gmina Drzewica posiada ponad 30 letnią tradycję w kajakarstwie górskim. Ponadto na obszarze LGD działają aktywnie liczne zespoły artystyczne, organizowane są imprezy kulturalne. W historię obszaru LGD wpisuje się również działalność Fabryki „Gerlach”, w którym kiedyś znajdowała zatrudnienie większość mieszkańców Gminy Drzewica.

Rozwój potencjału społecznego, pobudzenie mieszkańców do działania na rzecz rozwoju turystyki w regionie, przyczyni się do ogólnej poprawy warunków życia na obszarze LGD.

Rozdział VII

Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

LGD „Nad Drzewiczką” obejmuje obszar jednej gminy w województwie łódzkim, powiat opoczyński. Obszar ten ze względu na przynależność do jednej gminy jest spójny pod kątem społeczno- gospodarczym. Przyroda i walory krajobrazowe również stanowią pewną całość nie dzieląc obszaru gminy. LGD w ramach przygotowania LSR określiła:

- spójności celów LSR z planowanymi operacjami,
- związków pomiędzy podmiotami sektora społecznego, publicznego i gospodarczego w planowanych do realizacji zadaniach,
- wykorzystania lokalnych zasobów, w tym społecznych, kulturowych i przyrodniczych w planowanych do realizacji przedsięwzięciach.

Proponowane do realizacji operacji i kształtujące się ich koncepcje dążyć mają do ogólnej poprawy jakości życia na obszarze LGD. Urzeczywistnienie dzięki realizacji LSR wizji Stowarzyszenia, bliskiej całej społeczności obszaru LGD, zakładającej poprawę jakości życia z wykorzystaniem już posiadanych zasobów, polegać będzie na wspieraniu podmiotów różnych sektorów, w tym gospodarczego, publicznego i społecznego. Zdefiniowane cele oraz założenie udziału w ich osiągnięciu podmiotów różnych sektorów oznacza zintegrowane podejście dla przedsięwzięć planowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Właściwa diagnoza obszaru, zdefiniowanie lokalnych zasobów oraz przeprowadzona przez społeczność lokalną analiza SWOT dla obszaru LGD sprawiły, że zaplanowane przedsięwzięcia wiążą się z wykorzystaniem miejsc, obiektów i infrastruktury w dziedzinie rekreacji i sportu. Ze względu na już podejmowane inicjatywy gminne, dzięki którym w Drzewicy odbywają się ogólnopolskie olimpiady i mistrzostwa, zasoby i koncepcje je organizujące wymagają dalszego wsparcia. Przedsięwzięcie „GMINA ADRENALINA” polegać będzie na wykorzystaniu już istniejących zasobów, jak: tor do kajakarstwa górskiego na rzece Drzewicze, Zalew Drzewicki i wykorzystanie ich do osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych LSR, w tym również dla rozwoju turystyki i promocji obszaru.

Lokalna Strategia Rozwoju ze względu na szeroki udział reprezentantów trzech sektorów: gospodarczego, publicznego i społecznego, daje szerokie możliwości różnym grupom beneficjentów oraz pozwoli na działania na rzecz podmiotów różnych sektorów.

Współpraca trzech sektorów doprowadzi do wykreowania lokalnych liderów, podnoszących świadomość i zwiększających integrację mieszkańców, mobilizując ich do nabywania nowych umiejętności, aktywizacji i kreowania prospołecznych oraz gospodarczych postaw, wzmacniających ich samorządność i przedsiębiorczość.

Budżet LGD obejmuje wsparcie wszystkich grup beneficjentów. Zarówno grupy społeczne, organizacje, jak i jednostki sektora publicznego oraz przedsiębiorcy zostaną objęci wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju. Gospodarstwa agroturystyczne poszerzą swoją ofertę, a rolnicy być może w turystyce znajdą dodatkowe źródło dochodu. Właściwa infrastruktura społeczna turystyczna oraz rekreacyjna, które od niedawna stanowią najistotniejszy atut gminy, wymagają inwestycji. Odnowa i rozwój wsi, w ramach której beneficjentami na obszarze LGD będzie głównie gmina Drzewica, ma służyć celom publicznym i osiągnięciu założeń LSR.

Rozdział VIII

Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Szczególnie innowacyjnym działaniem na terenie LGD jest inicjatywa Leader. Jest to nowy sposób zaangażowania lokalnej społeczności w jej rozwój. Zaczątkiem inicjatywy Leader jest opracowanie niniejszej strategii rozwoju obejmującej zakrojone na szeroką skalę kierunki rozwoju mające przyczynić się ogólnie do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Pozostałe działania innowacyjne zakładane w LSR zostały już rozpoczęte ze względu na innowacyjny projekt gminy Drzewica w zakresie utworzenia sztucznego toru kajakarstwa górskiego. Projekt przyczynił się do dużego rozwoju miasta i gminy Drzewica. Strategia zakłada osiągnięcie celów ogólnych w zakresie poprawy jakości życia na obszarze LGD oraz aktywizację społeczności lokalnej, w tym rozwój funkcji turystycznych, sportowych i rekreacyjnych gminy. W ramach tych celów zdefiniowano przedsięwzięcie „Gmina Adrenalina” Jest to ujęcie zamierzonych działań w zakresie sportów wodnych i innych – atrakcyjnych i przyciągających turystów, mieszkańców i sportowców. Promowanie zdrowego stylu życia oraz sportu szeroko pojętego stało się jednym z założeń gminy, a jednocześnie wyróżniło ją spośród innych w województwie.

Rozdział IX

Procedura wyboru operacji przez LGD, w tym procedura oceny zgodności operacji z LSR, procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru, procedura odwoławcza i procedura zmiany kryteriów lokalnych

W ramach realizacji LSR opracowanej przez LGD w rozumieniu przepisów PROW 2007-2013 dla obszaru gminy Drzewica LGD będzie działała m. in. poprzez:

- upowszechnianie założeń LSR;
- upowszechnianie informacji o warunkach i zasadach udzielania pomocy w ramach PROW 2007-2013, kryteriach wyboru projektów oraz zasadach naborów;
- ogłaszanie i prowadzenie naborów wniosków z obszaru działania LGD.

Beneficjenci z terenu LGD mogą wnioskować o pomoc w zakresie działań osi IV Leader. Wnioski te mogą dotyczyć:

- projektów kwalifikujących się do udzielenia pomocy w ramach działań osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”. W tym przypadku projekty muszą spełniać kryteria wyboru określone w PROW 2007-2013, jak również kryteria określone w LSR przyjętej przez LGD „Nad Drzewiczką” i zatwierdzonej przez Samorząd Województwa. Są to działania:
  - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
  - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
  - Odnowa i rozwój wsi.
- projektów przyczyniających się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, tzw. „małe projekty”.

Wnioski składane do LGD, kwalifikujące się do udzielenia pomocy w ramach osi 4 Leader, mogą dotyczyć tylko działań i projektów zgodnych z LSR. Ich realizacja powinna w możliwie najwyższym stopniu pozytywnie oddziaływać na środowisko, prowadzić do tworzenia nowych miejsc pracy, być zgodna z innymi dokumentami planistycznymi danego obszaru

oraz odznaczać się innowacyjnością, przyczyniając się do poprawy ogólnej jakości życia mieszkańców na obszarze LGD.

Procedura wyboru operacji przez LGD

Decyzję o skierowaniu projektu do realizacji podejmuje organ decyzyjny LGD – Rada. Do wyłącznych kompetencji Rady należy analiza i ocena projektu pod względem zgodności operacji z LSR. Rada może przy tym korzystać z analiz i ocen niezależnych ekspertów.

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Rady, członkowie Rady nie mogą być zatrudnieni w Biurze LGD oraz określona została procedura wyłączenia z oceny projektów członków Rady mających związki z projektem.

Procedura wyboru operacji przez LGD zawiera szczegółowe procedury oceny zgodności operacji z LSR i z Lokalnymi Kryteriami Wyboru. Przedstawia się ona następująco:

Przedmiot procedury:

Procedura wyboru operacji przez LGD (przeznaczonych do finansowania w ramach działania osi IV PROW 2007-2013 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”).

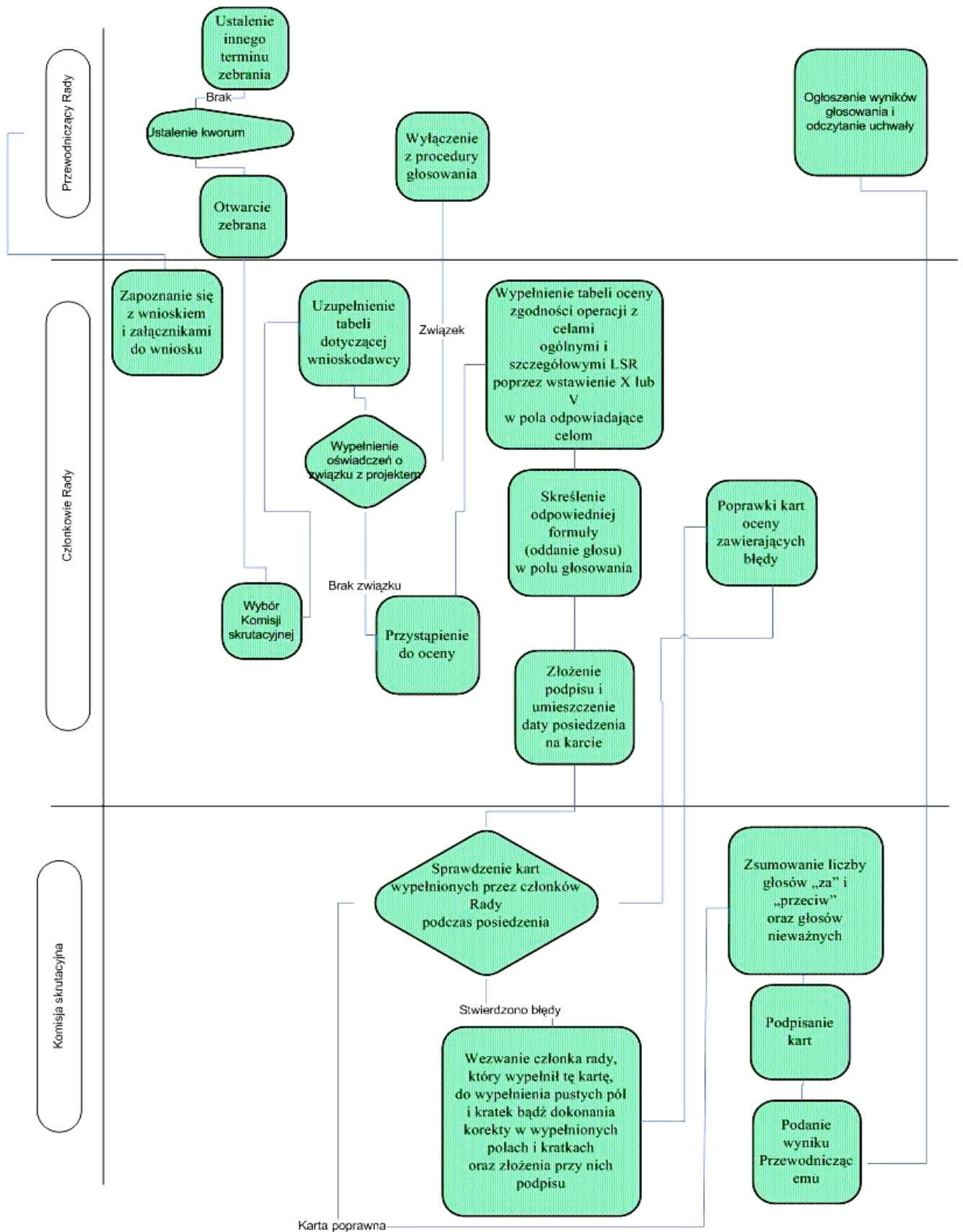
Obszar:

Od przyjęcia wniosku przez Biuro LGD do przekazania dokumentów Urzędowi Marszałkowskiemu w Łodzi.

Funkcja:

Procedura opisuje obieg dokumentów oraz sposoby organizacji naboru wniosków. Poprzedzona jest ogłoszeniem naboru przez biuro LGD zgodnie z harmonogramem realizacji Leader oraz powiadomieniem członków Rady o miejscu i terminie obrad oraz podaniem tej informacji do wiadomości publicznej.

Tryb postępowania z wnioskiem

LGD stanowiąc swojego rodzaju „instytucję” utworzy biuro, którego jednym z zadań będzie pomoc w wypełnianiu wniosków.

Nabory wniosków będą ogłaszane zgodnie z harmonogramem. Przyjęcie wniosku będzie się odbywać w biurze LGD poprzez wpisanie wniosku do rejestru (zał. 8). Wnioskodawca otrzyma potwierdzenie zarejestrowania wniosku na kopii wniosku poprzez postawienie pieczętki i podpis pracownika biura, który przyjmie wniosek. W momencie rejestracji, pracownicy biura zobowiązani będą do wypełnienia kart oceny formalnej wniosku – karta weryfikacji wniosku (zał. 8). Do oceny wniosku ważne są również data i godzina przyjęcia wniosku na kancelarię biura LGD. Gdy wnioski otrzymają taką samą punktację w ocenie merytorycznej, wniosek, który wpłynął wcześniej jako pierwszy będzie umieszczony na liście rankingowej projektów przeznaczonych do dofinansowania.

Gdy wniosek pomimo weryfikacji formalnej, będzie zawierał braki lub błędy formalne, zgodnie z art. 64 punkt 2 Kodeksu Postępowania Administracyjnego, biuro wezwie wnioskodawcę do usunięcia braków formalnych w ciągu 7 dni od daty otrzymania wezwania. Wzór wezwania został zawarty w załączniku nr 8.

Po zamknięciu naboru, Biuro LGD informuje członków rady o terminie i miejscu posiedzenia w sprawie wyboru operacji do finansowania zachowując termin, co najmniej 14 dni przed terminem posiedzenia, zgodnie z regulaminem Organizacyjnym Rady.

Posiedzenie, według procedury, otwiera Przewodniczący Rady. Jeśli został spełniony warunek kworum (liczba obecnych członków rady na posiedzeniu – co najmniej 50%), zebranie jest prawomocne. Na początek mają miejsce wystąpienia osób referujących operacje. W dalszej kolejności odbywa się, zarządzana przez Przewodniczącego Posiedzenia, dyskusja. Po tej części obrad, Przewodniczący Rady zarządza przerwę. Na sali zostają tylko członkowie rady. Po przerwie, uczestniczą oni w dyskusji. Następnie Przewodniczący posiedzenia zarządza głosowanie. Członkowie Rady wybierają spośród siebie dwóch członków Komisji Skrutacyjnej, zgodnie z Regulaminem. Kolejne czynności wykonują radni w związku z głosowaniem.

Zawiera się tu także procedura wyłączenia członków Rady mających związek z przeznaczonym do głosowania projektem. Po podpisaniu oświadczeń, członkowie Rady, którzy mają związek z omawianym projektem. Zostają oni wyłączeni z procedury głosowania na podstawie deklaracji bezstronności. Przewodniczący Posiedzenia określa liczbę głosujących. Członkowie Rady przystępują do głosowania poprzez wypełnienie kart do

głosowania. W pierwszej kolejności wypełniają kartę oceny zgodności operacji z LSR. Komisja Skrutacyjna sprawdza karty, jeśli są w nich braki lub błędy, wzywa członka Rady do poprawek. Komisja Skrutacyjna przelicza głosy i podaje do wiadomości Przewodniczącemu Posiedzenia. Przewodniczący ogłasza wyniki.

Kolejnym punktem w porządku obrad jest głosowanie w sprawie oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru projektów. Radni wypełniają karty do głosowania przyznając punkty określonym operacjom. Następnie punkty te sumują i podpisują się na kartach. Komisja skrutacyjna powtarza czynności związane ze sprawdzeniem kart, jeśli są błędy lub braki, wzywa członków Rady do poprawek. Wyniki głosowania podaje do wiadomości Przewodniczącego Posiedzenia. Przewodniczący ogłasza wyniki. Członkowie Rady podejmują decyzje w formie uchwały. Przewodniczący Rady zamyka obrady.

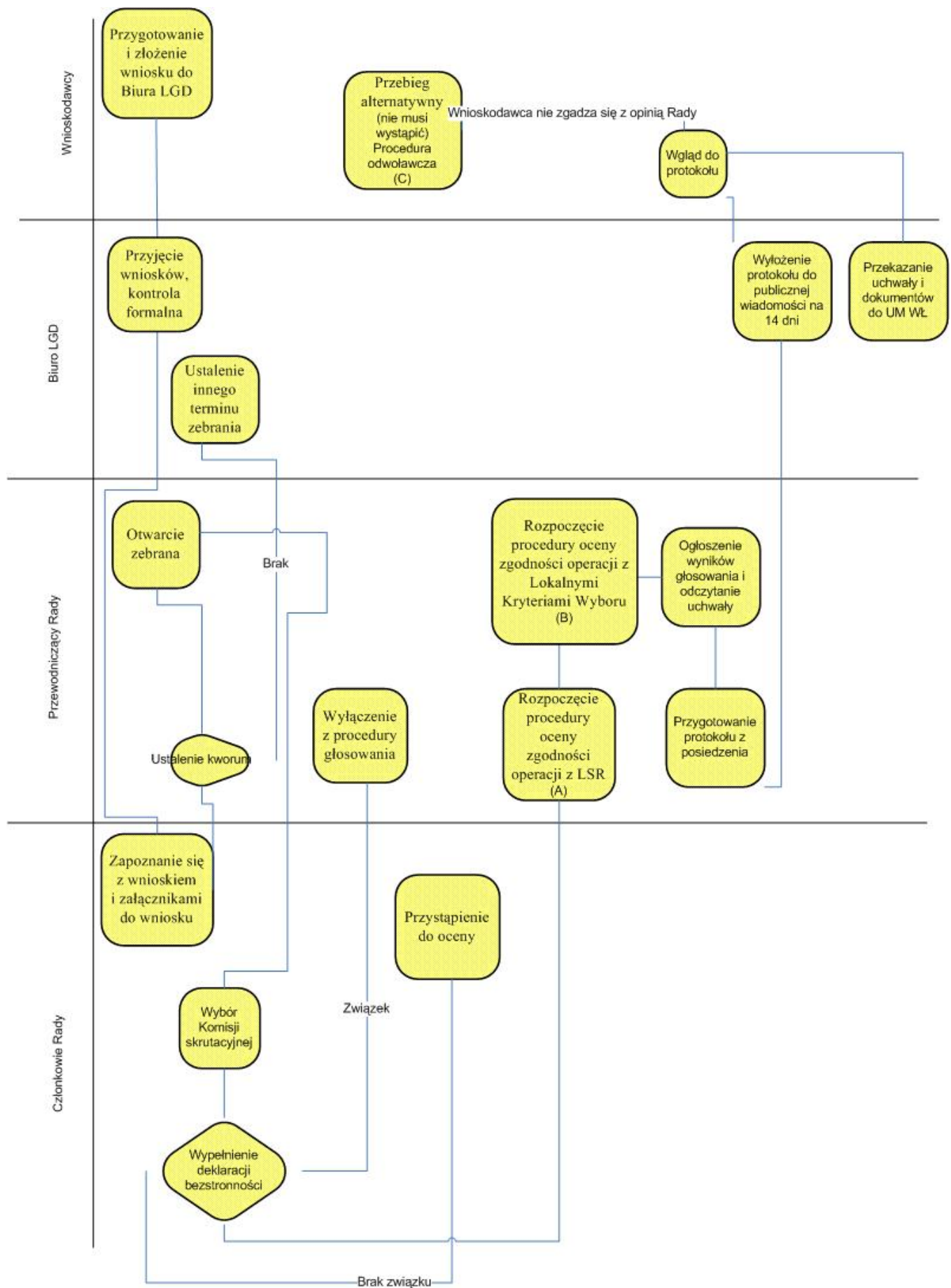
Z każdego głosowania dokonywanego przez wypełnienie kart do oceny operacji komisja skrutacyjna sporządza protokół, w którym zawarte są informacje o przebiegu i wynikach głosowania. Karty oceny operacji, złożone w trakcie danego głosowania stanowią załącznik do protokołu komisji skrutacyjnej z tego głosowania. Protokół komisji skrutacyjnej powinien zawierać:

1. skład osobowy komisji skrutacyjnej,
2. określenie przedmiotu głosowania,
3. określenie liczby uprawnionych do głosowania, liczby biorących udział w głosowaniu, ilości oddanych głosów ważnych i nieważnych,
4. wyniki głosowania,
5. podpisy członków komisji skrutacyjnej.

Uchwałom Rady nadaje się formę odrębnych dokumentów, z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem, na który składają się: cyfry rzymskie, oznaczające numer kolejny posiedzenia od początku realizacji osi 4. Leader, łamane przez numer kolejny uchwały od początku realizacji osi 4. Leader zapisany cyframi arabskimi, łamane przez dwie ostatnie cyfry roku. Uchwałę podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu. Uchwały podjęte przez Radę, nie później niż 7 dni od ich uchwalenia, Przewodniczący Rady przekazuje Zarządowi.

Protokół z posiedzenia Rady sporządza się w terminie 7 dni po odbyciu posiedzenia i wyklada do wglądu w Biurze LGD na okres 14 dni w celu umożliwienia członkom Rady wniesienia ewentualnych poprawek w jego treść. Wniesioną poprawkę, o której mowa w ust. 1 rozpatruje Przewodniczący Rady. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, poprawkę poddaje się pod głosowanie na następnym posiedzeniu Rady, która decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu poprawek. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek do protokołu przewidzianej w ust. 1 i 2, przewodniczący obrad podpisuje protokół. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze LGD. Dokumentacja ma charakter jawny i jest udostępniana do wglądu wszystkim zainteresowanym.

W formie graficznej procedura przedstawia się następująco:

Zwrócono również szczególną uwagę na zakres odpowiedzialności procedury wyboru operacji przez LGD. W formie tabelarycznej procedura przedstawia się następująco:

ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI	NAZWA ZADANIA	TERMINY
Biuro LGD	Przyjęcie i ocena formalna wniosków	Przed posiedzeniem
Biuro LGD	Powiadomienie o zebraniu członków Rady, podanie do publicznej wiadomości terminu, miejsca posiedzenia Rady LGD	Co najmniej 14 dni przed posiedzeniem
Członkowie Rady	Wypełnienie listy obecności	Podczas posiedzenia
Przewodniczący Posiedzenia	Określenie kworum	
Przewodniczący Posiedzenia	Otwarcie zebrania bądź w przypadku braku kworum ustalenie kolejnego terminu i miejsca zebrania	
Członkowie Rady	Wybór sekretarza zebrania (komisji skrutacyjnej)	
	Wystąpienia osób referujących operacje	
Obecni na zebraniu: Rada decyzyjna LGD, Członek /członkowie Zarządu /mieszkańcy /zaproszeni goście	Dyskusja	
Przewodniczący Posiedzenia	Rozpoczęcie procedury głosowania	
Członkowie Rady	Wypełnienie oświadczeń o związku z projektem	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Ustalenie liczby oceniających	
Członkowie Rady	Wypełnienie kart oceny operacji (oddanie głosu)	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Sprawdzenie kart oceny	
Członkowie Rady	Poprawki kart oceny zawierających błędy	
Przewodniczący Posiedzenia	Ogłoszenie wyników głosowania	
Członkowie Rady	Podjęcie uchwały o finansowaniu/niefinansowaniu operacji	
Przewodniczący Posiedzenia	Zamknięcie posiedzenia	
Przewodniczący Posiedzenia	Przekazanie protokołu z posiedzenia Zarządowi LGD	Do 7 dni po posiedzeniu
Zarząd LGD	Wyłożenie protokołu w Biurze LGD do wzglądu	Na 14 dni

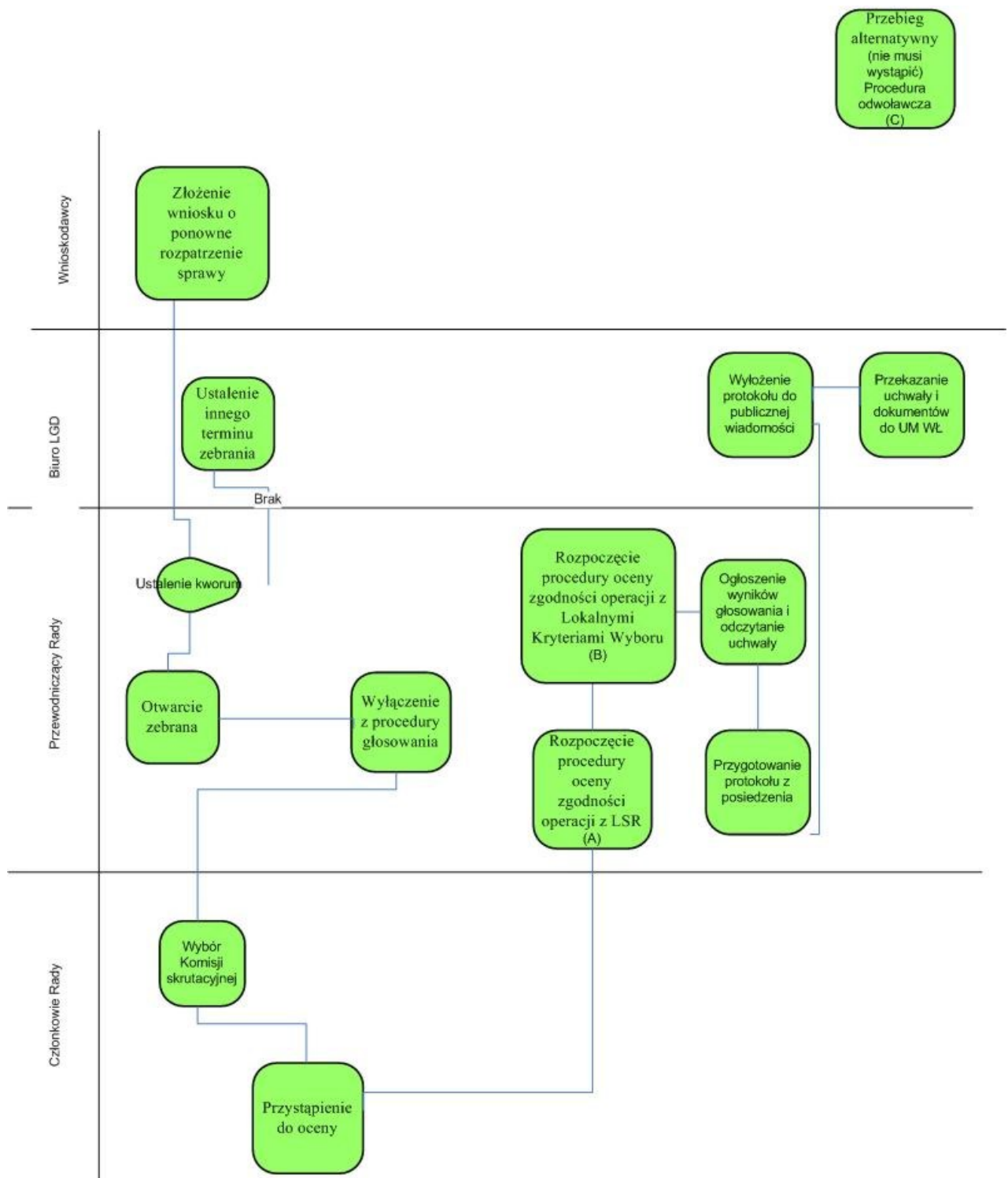
Procedura odwoławcza

Od decyzji wydanej przez Organ decyzyjny LGD, czyli Radę służy odwołanie. Strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do tego organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wnioskodawca po posiedzeniu Rady ma prawo uzyskać informację w biurze LGD, czy jego projekt znalazł się na liście projektów przeznaczonych do dofinansowania. Jeśli nie, może złożyć odwołanie do Rady LGD w formie pisemnego wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji. Odwołanie podlega ponownemu rozpatrzeniu przez Radę wniosku o dofinansowanie operacji na posiedzeniu zwołanym przez Przewodniczącego Rady lub jego zastępcę. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony i złożony między 7 a 14 dniem po posiedzeniu Rady. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku gdy:

- został wniesiony po upływie terminu określonego,
- został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
- nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.

W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę. Rada podejmuje uchwałę o pozytywnym lub negatywnym rozpatrzeniu wniosku zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyskuje prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany.

W formie graficznej procedura ta prezentuje się następująco:

Procedura oceny zgodności operacji z LSR

Funkcjonowanie Rady LGD spełnia zasady przejrzystości, demokratyczności oraz jawności podejmowanych decyzji. Radni wybierają projekty do dofinansowania poprzez wypełnienie kart oceny zgodności operacji z LSR (zał. nr 5).

Przedmiot procedury:

Procedura oceny zgodności operacji z LSR dla członków Rady oceniających operacje.

Obszar:

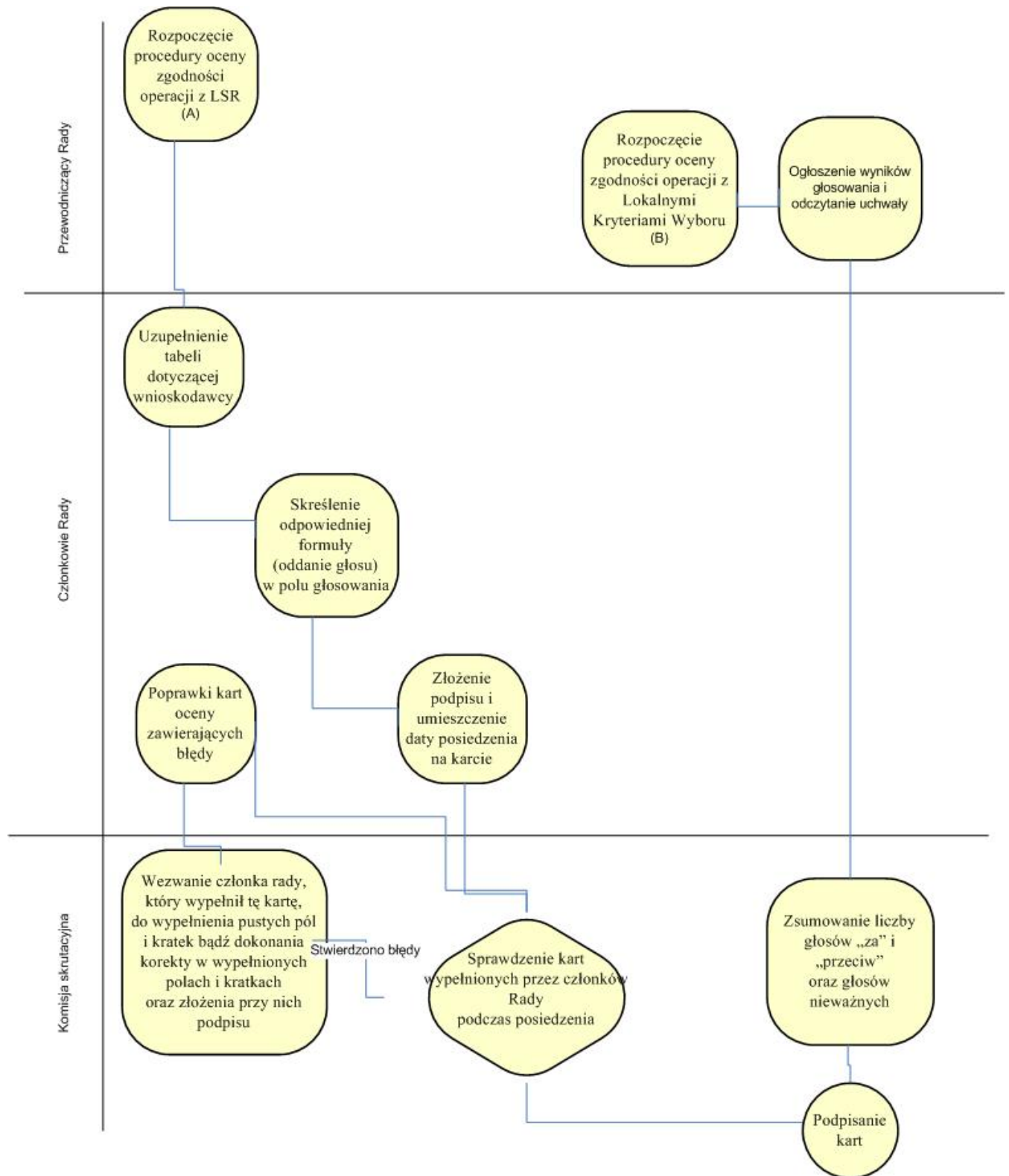
Przebieg oceny projektów poprzez wypełnienie kart do głosowania podczas posiedzenia Rady decyzyjnej LGD.

Funkcja:

Procedura opisuje szczegółowy przebieg głosowania w sprawie oceny zgodności operacji z LSR podczas posiedzenia, zgodnie z porządkiem obrad tego posiedzenia. Poprzedzona jest udziałem członków Rady w I części posiedzenia oraz zapoznaniem się z wnioskami udostępnionymi dla członków Rady w biurze LGD od momentu ustalenia terminu i miejsca obrad. Procedurę zamyka Przewodniczący posiedzenia ogłaszając wyniki głosowania.

Przebieg procesu:

W formie graficznej:

Opis czynności:

Członkowie Rady zapoznają się z operacjami w biurze LGD na 14 dni przed posiedzeniem. Podczas posiedzenia po ogólnej dyskusji i dyskusji w gronie członków Rady, Przewodniczący posiedzenia zarządza głosowanie. Członkowie Rady wybierają spośród siebie dwóch członków Komisji Skrutacyjnej, zgodnie z regulaminem. Kolejne czynności wykonują radni w związku z głosowaniem.

Członkowie Rady przystępują do głosowania poprzez wypełnienie kart do głosowania. W pierwszej kolejności wypełniają kartę oceny zgodności operacji z LSR. Jest to równocześnie rozpoczęcie procedury oceny zgodności operacji z LSR. Członkowie Rady w pierwszej kolejności wypełniają rubrykę dotyczącą wniosku poprzez wpisanie numeru wniosku, nazwy wnioskodawcy oraz tytułu projektu, zgodnie z instrukcją wypełniania kart. Zawiera się tu procedura wyłączenia członków Rady mających związek z przeznaczonym do głosowania projektem. Po podpisaniu oświadczeń, członkowie Rady, którzy mają związek z omawianym projektem zostają wyłączeni z procedury głosowania. Członkowie Rady wypełniają oświadczenie. radni mający związek z ocenianą operacją zostają wyłączeni z głosowania. Przewodniczący Posiedzenia określa liczbę głosujących.

Członkowie Rady uprawnieni do głosowania, skreślają odpowiednią formułę w rubryce „Głosuję za uznaniem, że operacja jest* nie jest* zgodna z LSR LGD „Nad Drzewiczką”. Następnie w tabeli zaznaczają znakiem X lub V cele, którym odpowiada operacja. Podpisują się na karcie i oddają karty Komisji Skrutacyjnej. Czynności Komisji Skrutacyjnej rozpoczyna sprawdzenie ważności kart. Jeśli karta zawiera braki lub błędy, Komisja Skrutacyjna wzywa członka Rady, który tę kartę wypełnił do naniesienia poprawek, przy czym członek Rady może tylko raz poprawić kartę. Jeśli karta nadal zawiera błędy, zostaje uznana za głos nieważny. Członkowie Rady nanoszą poprawki na kartach w sposób następujący:

- zaznaczają puste kratki i wypełniają puste pola
- zaznaczone w sposób błędny kratki i zapisane pola skreślają, wypełniają i składają obok korekty swój podpis.

Po sprawdzeniu ważności głosów Komisja skrutacyjna przelicza głosy i podaje wynik do wiadomości Przewodniczącemu Posiedzenia. Przewodniczący ogłasza wyniki głosowania.

Zakres odpowiedzialności procedury oceny zgodności operacji z LSR, Procedura w formie tabelarycznej:

ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI	NAZWA ZADANIA	TERMINY
Członkowie Rady	Zapoznanie się z wnioskiem i załącznikami do wniosku	Co najmniej 14 dni przed posiedzeniem
Członkowie Rady	Uzupełnienie tabeli dotyczącej wnioskodawcy	Podczas posiedzenia
Członkowie Rady	Wypełnienie oświadczenia o związku z projektem	
Członkowie Rady	Skreślenie odpowiedniej formuły (oddanie głosu) w polu głosowania	
Członkowie Rady	Wypełnienie tabeli oceny zgodności operacji z celami ogólnymi i szczegółowymi LSR poprzez wstawienie X lub V w pola odpowiadające celom	
Członkowie Rady	Złożenie podpisu i umieszczenie daty posiedzenia na karcie	
Członkowie Rady	Oddanie karty w ręce Komisji skrutacyjnej posiedzenia	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Sprawdzenie kart wypełnionych przez członków Rady podczas posiedzenia	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Wezwanie członka rady, który wypełnił tę kartę, do wypełnienia pustych pól i kratek bądź dokonania korekty w wypełnionych polach i kratkach oraz złożenia przy nich podpisu	
Członkowie Rady	Poprawki kart oceny zawierających błędy	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Podpisanie kart	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Zsumowanie liczby głosów „za” i „przeciw” oraz głosów nieważnych	

Zestaw pytań dla członków Rady oceniających zgodność operacji z LSR:

- czy operacja jest zgodna z Celami ogólnymi LSR?
- z którym celem szczegółowym jest zgodna operacja?
- czy operacja zmierza do realizacji celów ogólnych i szczegółowych LSR?

Procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru

Szereg konsultacji społecznych podczas opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Nad Drzewiczką” objął m.in. określenie lokalnych kryteriów wyboru projektów dla działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”. Analiza lokalnych potrzeb obszaru objętego niniejszą strategią oraz zakres możliwej do otrzymania pomocy w ramach działań: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi” oraz dla projektów przyczyniających się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, tzw „małe projekty” pozwoliły na wypracowanie następujących lokalnych kryteriów wyboru operacji.

Wypracowano 4 zestawy lokalnych kryteriów wyboru operacji:

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

- wartość dodana projektu (skierowanie działalności w stronę odchodzenia od działalności rolniczej – projekt przewiduje szansę otworzenia działalności gospodarczej)
- innowacyjność operacji
- komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD
- wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych
- wiarygodność/doświadczenie wnioskodawcy

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

- wiarygodność/doświadczenie wnioskodawcy
- wpływ na powstawanie nowych miejsc pracy
  - powyżej 3 miejsc pracy
  - od 2 do 3 miejsc pracy
  - 1 miejsce pracy
- innowacyjność operacji

- komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD
- wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych

Odnowa i rozwój wsi

- wiarygodność/doświadczenie wnioskodawcy
- miejsce realizacji operacji:
  - poniżej 1000 mieszkańców
  - od 1000 do 4000 mieszkańców
  - powyżej 4000 mieszkańców
- zasięg operacji
- więcej niż jednej miejscowości
- jednej miejscowości
- udział innych partnerów w realizacji operacji
  - więcej niż 3 innych podmiotów
  - od 1 do 2 podmiotów
  - bez udziału innych podmiotów
- komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD
- wpływ operacji na pobudzenie aktywności mieszkańców i wzmocnienie ich więzi z miejscem zamieszkania

Małe projekty

- wiarygodność/doświadczenie wnioskodawcy
- miejsce realizacji operacji:
  - poniżej 1000 mieszkańców
  - od 1000 do 4000 mieszkańców
  - powyżej 4000 mieszkańców
- zasięg operacji
  - więcej niż jednej gminy
  - jednej gminy
- udział innych partnerów w realizacji operacji
  - więcej niż 3 innych podmiotów
  - od 1 do 2 podmiotów
  - bez udziału innych podmiotów
- komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD
- wpływ operacji na pobudzenie aktywności mieszkańców i wzmocnienie ich więzi z miejscem zamieszkania

Kryterium, istotnym ze względu na szczupłość środków Leader, jest także kwota operacji. Leader ma być inicjatorem, bodźcem do rozwoju. Ponadto preferuje się projekty, wymagające niewielkiego dofinansowania. W oparciu o te kryteria oraz zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Rady LGD opracowano procedurę zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru. Należy w niej wyróżnić: czynności członków Rady (sposób głosowania) oraz czynności Komisji Skrutacyjnej. Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru została zamieszczona w załączniku nr 5.

Przedmiot procedury:

Procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru dla członków Rady oceniających operacje.

Obszar:

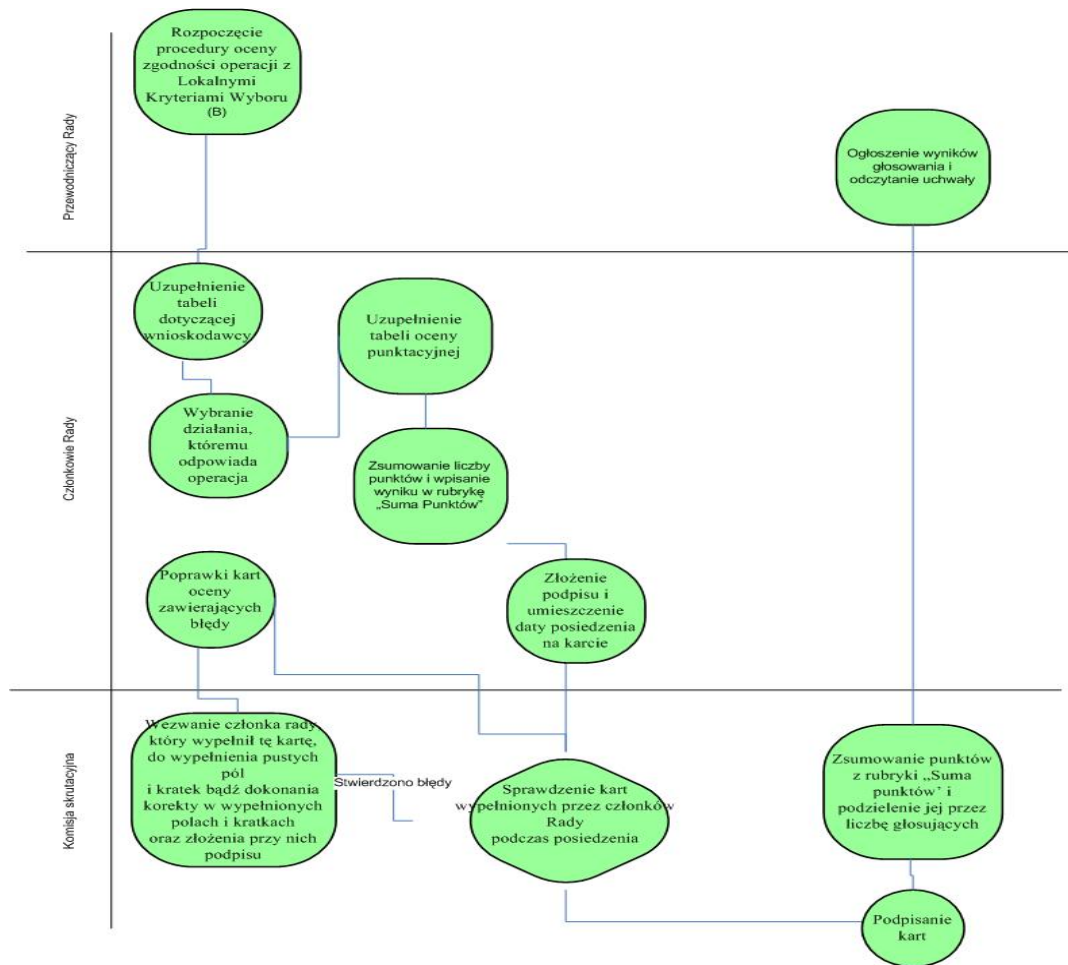
Przebieg oceny projektów poprzez wypełnienie kart do głosowania podczas posiedzenia Rady decyzyjnej LGD.

Funkcja:

Procedura opisuje szczegółowy przebieg głosowania w sprawie oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru operacji podczas posiedzenia, zgodnie z porządkiem obrad tego posiedzenia. Poprzedzona jest głosowaniem członków Rady w sprawie zgodności operacji z LSR. Procedurę zamyka Przewodniczący posiedzenia ogłaszając wyniki głosowania.

Przebieg procesu: Procedura w formie graficznej:

Opis czynności:

Członkowie Rady wypełniają karty do głosowania w sprawie oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru (zał. 5) według kolejności:

- wypełnienie rubryki dotyczącej operacji:

- numer wniosku

- nazwa wnioskodawcy

- tytuł projektu

- zaznaczenie działania, któremu odpowiada operacja poprzez wstawienie znaku X lub V w kratce odpowiadającej działaniu

- wypełnienie tabeli oceny punktacyjnej odpowiadającej wybranemu działaniu poprzez przyznanie określonej liczby punktów w polach odpowiadających poszczególnym kryteriom wyboru

- zsumowanie liczby punktów i wpisanie wyniku w polu odpowiadającym „sumie punktów”

- podpisanie karty i umieszczenie daty posiedzenia

- oddanie kart w ręce Komisji Skrutacyjnej

Zadaniem Komisji Skrutacyjnej posiedzenia jest sprawdzenie ważności oddanych głosów. Jeśli karta zawiera braki lub błędy, Komisja Skrutacyjna wzywa członka Rady, który tę kartę wypełnił do naniesienia poprawek, przy czym członek Rady może tylko raz poprawić kartę. Jeśli karta nadal zawiera błędy, zostaje uznana za głos nieważny. Członkowie Rady nanoszą poprawki na kartach w sposób następujący:

- zaznaczają puste kratki i wypełniają puste pola

- zaznaczone w sposób błędny kratki i zapisane pola skreślają, wypełniają i składają obok korekty swój podpis.

Po sprawdzeniu ważności głosów Komisja skrutacyjna przelicza głosy i podaje wynik do wiadomości Przewodniczącemu Posiedzenia. Przewodniczący ogłasza wyniki głosowania. Po zakończeniu procedury głosowania członkowie Rady podejmują uchwałę o dofinansowaniu/niedofinansowaniu projektów.

Zakres odpowiedzialności procedury oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru

ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI	NAZWA ZADANIA	TERMINY
Członkowie Rady	Uzupełnienie tabeli dotyczącej wnioskodawcy	Podczas posiedzenia
Członkowie Rady	Wybranie działania, któremu podlega operacja	
Członkowie Rady	Wypełnienie tabeli oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru odpowiadającej działaniu, w który wpisuje się projekt (ocena punktacyjna)	
Członkowie Rady	Zsumowanie liczby punktów i wpisanie wyniku w polu „suma punktów”	
Członkowie Rady	Złożenie podpisu i umieszczenie daty posiedzenia na karcie	
Członkowie Rady	Oddanie karty w ręce Komisji skrutacyjnej posiedzenia	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Sprawdzenie kart wypełnionych przez członków Rady podczas posiedzenia	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Wezwanie członka rady, który wypełnił tę kartę, do wypełnienia pustych pól i kratek bądź dokonania korekty w wypełnionych polach i kratkach oraz złożenia przy nich podpisu	
Członkowie Rady	Poprawki kart oceny zawierających błędy	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Podpisanie kart	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Zsumowanie liczby głosów „za” i „przeciw” oraz głosów nieważnych	

Maksymalna liczba punktów w ocenie operacji zgodnie Lokalnymi Kryteriami Wyboru Operacji:

- Odnowa i rozwój wsi – 50
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej – 50
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – 50
- Małe projekty - 50

Procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru

Z kolejnymi naborami, będzie przybywać doświadczenia. Nasuną się zapewne wnioski, co do realizacji działania „Wdrażanie lokalnych strategii”. Stąd określenie procedury zmiany kryteriów lokalnych.

Przewiduje się uwzględnienie tematyki lokalnych kryteriów na Walnych Zebraniach LGD. Ponadto spotkania robocze oraz ewaluacja własna realizacji strategii przez wymaga spotkań roboczych.

Opis procedury:

Proponowane zmiany procedury oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru, wnioski Radnych, wnioski z przebiegu Walnego Zebrania członków będą szczegółowo omawiane na spotkaniach Zarządu. Przygotowane w ten sposób karty zmian podaje się do wiadomości członków Rady.

Podsumowując, by zapewnić przejrzystość, demokratyczność oraz jawność podejmowanych decyzji, Rada funkcjonuje w oparciu o wewnętrzny regulamin organizacyjny (zał. nr 3) i obowiązujące przepisy prawa. Sposób wyboru operacji odbywa się zgodnie z procedurami:

- Oceny zgodności operacji z LSR
- Oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru

Członkowie Rady głosują w sprawie wyboru operacji, poprzez wypełnienie karty zgodności operacji z LSR (zał. nr 5), karty oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru (zał. nr 5).

Z decyzją Rady, wnioskodawcy mogą się nie zgodzić i złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zgodnie z procedurą odwołania.

By działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” wpłynęło na właściwy rozwój obszaru objętego LSR opracowano procedurę zmiany kryteriów wyboru operacji.

Tryb przyjmowania wniosków przez biuro LGD jest jasny i przejrzysty. Przygotowano inne dokumenty mające ułatwić ocenę projektów, jak: wzór rejestru wniosków, wzór karty weryfikacji formalnej wniosku, wzór wezwania do usunięcia braków i błędów we wniosku (zał. nr 8).

Rozdział X

Budżet LSR dla każdego roku realizacji LSR

Budżet Lokalnej Grupy Działania przedstawia stronę finansową realizacji celów ogólnych i szczegółowych przyjętych przez lokalną społeczność. Zapewnia realizację zaplanowanych działań zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju. LGD „Nad Drzewiczką” obejmuje swoją Lokalną Strategią Rozwoju obszar z liczbą mieszkańców wynoszącą 11 269 i na realizację LSR może się ubiegać o przyznanie środków w wysokości 1 667 812,00 zł.

(11 269 x 148 = 1 667 812,00 zł).

kwota przypadająca na wdrażanie LSR wynosi 1 307 204,00 zł, (11 269 x 116 zł)

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej 11,47% puli środków przeznaczonych na wdrożenie

LSR, tj. 150 000,00zł,

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw stanowią 11,47 % puli środków przeznaczonych na wdrożenie

LSR, tj. 150 000,00zł,

Odnowa i rozwój wsi stanowi 65,58% puli środków przeznaczonych na wdrożenie LSR, tj.

857 204,00 zł,

Małe projekty stanowią blisko 11,47% puli środków przeznaczonych na wdrożenie LSR, tj. 150 000,00zł,

Kwota przypadająca na wdrażanie projektów współpracy wynosi 33 807,00zł, (11 269 x 3 zł)

Kwota przypadająca na funkcjonowanie LGD, wynosi 326 801,00zł, (11 269 x 29 zł)

Koszty bieżące stanowią 15% wszystkich innych wydatków w ramach LSR,

Koszty bieżące LGD – stanowią 76,55% puli środków przeznaczonych na funkcjonowanie LGD, tj. 250 171,00 zł,

Nabywanie umiejętności i aktywizacja – stanowi 23,45% puli środków przeznaczonych na funkcjonowanie LGD, tj. 76 630,00zł,

Środki rozdzielane przez LGD dzielą się na:

Środki planowane na działania realizowane przez wnioskodawców ubiegających się o pomoc i mieszczące się w ramach działań osi 3 tj. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, Odnowa i rozwój wsi oraz Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw zgodnie z celami LSR.

W ramach działania „Różnicowanie Kierunków Działalności Nierolniczej” maksymalna wysokość pomocy udzielanej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć 100 tys. zł. Poziom pomocy może wynosić 50% kosztów kwalifikowanych projektu.

W ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” pomoc ma mieć formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości może wynosić 500 tys. zł. W okresie realizacji programu. Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego i instytucje kultury muszą mieć zapewniony wkład z krajowych środków publicznych w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowanych projektu, pochodzących ze źródeł innych niż PROW.

W ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” maksymalna wysokość pomocy nie może przekroczyć 300 tys. zł. W przypadku przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych maksymalna wysokość pomocy udzielona jednemu beneficjentowi wynosi 100 tys. zł. Pomoc przyznawana w tym działaniu wynosi maksymalnie 50% wartości projektu.

Wnioski w ramach „małych projektów” powinny dotyczyć:

- działań edukacyjnych i warsztatowych dla ludności z obszaru objętego LSR,
- promocji i rozwoju lokalnej aktywności, w tym promocji lokalnej twórczości kulturalnej i artystycznej, z zachowaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego,
- organizacji szkoleń i innych przedsięwzięć nieinwestycyjnych o charakterze rozwoju agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich, w tym utworzenia elektronicznej bazy informacji turystycznej oraz stron www, przygotowania i wydania folderów informacyjnych, oznaczenia obiektów ważnych lub charakterystycznych dla obszaru objętego LSR, inicjowania powstania, rozwoju, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych oraz tradycyjnych sektorach gospodarki,

- organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych na obszarze objętym LGD „Nad Drzewiczką”

Środki planowane na działania realizowane przez LGD w ramach realizacji projektów współpracy (działanie 4.2)

Pomoc przyznawana ma być w formie jednorazowej. Istnieje możliwość realizacji projektu w etapach. Maksymalna wysokość pomocy to 100% kosztów kwalifikowanych.

Środki planowane na działania realizowane przez LGD związane z nabywaniem umiejętności, aktywizacją i kosztami bieżącymi LGD (działanie 4.3).

Istnieje możliwość realizacji projektu w kilku etapach. Pomoc przyznawana w tym przypadku wynosi maksymalnie 100% wartości projektu i są to:

- przedsięwzięcia w zakresie badań dotyczących obszaru objętego LSR
  - badania i analizy dotyczące obszaru objętego LSR
  - studia i plany wykonalności dotyczące obszaru objętego LSR
  - plany rozwoju
  - przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym
  - przedsięwzięcia o charakterze szkoleniowym
  - seminaria
  - szkolenia
  - konferencje
  - konkursy
- przedsięwzięcia w zakresie wydarzeń promocyjnych i kulturalnych służące zwłaszcza
- promocji regionu i jego tożsamości kulturowej
  - imprezy kulturalne
  - imprezy rekreacyjne i sportowe

- festiwale, pokazy i festyny
- targi, wystawy
- działalność propagandową, promocyjną, informacyjną i poligraficzną w tym:
  - opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów
  - opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych
  - tworzenie i administrowanie stronami internetowymi
  - przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym
  - animowanie społeczności lokalnej

Budżet LGD:

rok	rodzaj kosztu	4.1.3. Różnicowanie w kierunku	4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	4.1.3. Tworzenie i rozwój mikroprzed- siębiorstw	4.1.3. Małe projekty	4.2.1. Projekty współpracy	4.3.1. Koszty bieżące LGD	4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	razem działania
2009	całkowite	0,00	357 204,00	0,00	40 000,00	0,00	66 566,00	15 326,00	479 096,00
	kwalifikowane	0,00	357 204,00	0,00	40 000,00	0,00	66 566,00	15 326,00	479 096,00
2010	całkowite	75 000,00	400 000,00	75 000,00	55 000,00	0,00	45 902,00	15 326,00	666 228,00
	kwalifikowane	75 000,00	400 000,00	75 000,00	55 000,00	0,00	45 902,00	15 326,00	666 228,00
2011	całkowite	75 000,00	100 000,00	75 000,00	20 000,00	0,00	45 901,00	15 326,00	331 227,00
	kwalifikowane	75 000,00	100 000,00	75 000,00	20 000,00	0,00	45 901,00	15 326,00	331 227,00
2012	całkowite	0,00	0,00	0,00	15 000,00	11 269,00	45 901,00	15 326,00	87 496,00
	kwalifikowane	0,00	0,00	0,00	15 000,00	11 269,00	45 901,00	15 326,00	87 496,00
2013	całkowite	0,00	0,00	0,00	20 000,00	22 538,00	45 901,00	15 326,00	103 765,00
	kwalifikowane	0,00	0,00	0,00	20 000,00	22 538,00	45 901,00	15 326,00	103 765,00
2014	całkowite					0,00			0,00
	kwalifikowane					0,00			0,00
2015	całkowite					0,00			0,00
	kwalifikowane					0,00			0,00
	razem kwalifikowalne	150 000,00	857 204,00	150 000,00	150 000,00	33 807,00	250 171,00	76 630,0	1667 812,00

Rozdział XI

Opis procesu przygotowania LSR

Inicjatywa Leader rozwinęła się na terenie gminy Drzewica na początku roku 2008. W maju 2008 roku Stowarzyszenie uzyskało wpis do KRS. Następnie rozpoczęto prace związane z opracowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Nad Drzewiczką”.

Spotkania grup roboczych LGD oraz uczestnictwo w szkoleniach z zakresu: "Budowanie lokalnego i regionalnego produktu turystycznego" oraz „Marketing i rola promocji w turystyce”, ponadto szczegółowa diagnoza zasobów gminy oraz sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru to pierwszy etap budowania Strategii Rozwoju. W kolejnym uczestniczyło grono mieszkańców LGD. Omawiano potrzeby i rozpowszechniano informację o PROW na lata 2007-2013, w tym oś IV Leader. Konsultacje społeczne, a także szkolenia wyłoniły cele ogólne i szczegółowe LSR.

W następnym etapie budowania Lokalnej Strategii Rozwoju LGD podjęto konsultacje projektu Strategii, Lokalnych Kryteriów Wyboru oraz procedur funkcjonowania LGD i oceny operacji przez organ decyzyjny. Zespół roboczy LGD na bieżąco wprowadzał zmiany w projekcie strategii.

Etapem kończącym przygotowania Lokalnej Strategii rozwoju będzie uchwalenie jej brzmienia podczas walnego zgromadzenia LGD.

Rozdział XII

Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

LSR będzie wdrażania głównie poprzez projekty realizowane przez beneficjentów osi III i osi IV PROW. Podstawowe warunki wsparcia finansowego tych projektów określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Informowanie o LSR

LGD zamierza prowadzić stałą akcje informacyjną odnoszącą się zarówno do realizacji naborów i oceny projektów, jak również informować będzie o wszystkich innych inicjatywach podejmowanych na rzecz poprawy jakości życia na obszarze objętym Lokalną Strategia Rozwoju. Wykorzystując tablice informacyjne w sołectwach, biorących udział we wdrażaniu LSR, działalność mediów, w tym prasy i radia oraz stronę internetową Stowarzyszenia i partnerów/członków LGD informować będzie na bieżąco o realizacji i wdrażaniu LSR. Dokumenty strategiczne, jak np. niniejsze opracowanie oraz regulaminy funkcjonowania, w tym statut Stowarzyszenia, regulamin organizacyjny Rady zostaną zamieszczone na stronie internetowej LGD.

Akcje informacyjne kierowane będą głównie do potencjalnych beneficjentów działań osi III i osi IV PROW z wykorzystaniem środków i nośników informacji jak:

- ulotki,
- plakaty,
- informacje w gablotach Urzędu Gminy
- gazeta lokalna i regionalna
- strona www LGD oraz strona internetowa Urzędu Gminy
- radio i TV regionalna.

Oprócz wykorzystania dotychczasowego systemu informacji na terenie LGD opisanego powyżej, Stowarzyszenie w miarę potrzeby organizować będzie spotkania, seminaria, konferencje. Upowszechnianie informacji o działalności LGD powinno zachęcić rzesze

mieszkańców i potencjalnych partnerów społecznych, gospodarczych i publicznych do włączanie się w proces wdrażania LSR, ale również zmobilizuje to zainteresowanych beneficjentów do skorzystania ze wsparcia finansowego i merytorycznego, jakie LGD może zapewnić.

Realizacja zadań informacyjno-promocyjnych zostanie przeprowadzona zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 1159/2000 z dnia 30 maja 2000 roku w sprawie prowadzenia przez Państwa Członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 130 z 30.05.2000).

Zadaniem LGD będzie aktualizowanie niniejszego dokumentu oraz zbieranie na bieżąco informacji o stanie wdrażania LSR.

System monitoringu procesu wdrażania i realizacji LSR zawiera następujące elementy:

- analizę celów projektu – wykorzystana zostanie tutaj tzw. matryca logiczna, dzięki której możliwe będzie zweryfikowanie powiązań pomiędzy zakładanymi celami i działaniami a oczekiwanymi rezultatami;
- przyjęcie wewnętrznych procedur działania – LGD dokona klasyfikacji i podziału kompetencji zadań dla poszczególnych osób zaangażowanych we wdrażanie LSR.
- przyjęcie wskaźników pomiaru oceny stopnia zaawansowania wdrożenia LSR
  - liczba realizowanych operacji
  - pozostała w poszczególnych działaniach alokacja finansowa
  - procentowe wydatkowanie środków Leader
  - ilość pozostałych projektów i inicjatyw.
  - liczba podmiotów gospodarczych,
  - liczba nowych miejsc pracy,
  - liczba przeszkolonych osób,
  - liczba złożonych wniosków o dofinansowanie/ udzielanie wsparcia doradczego,
  - liczba miejsc noclegowych,

- liczba udzielanych noclegów,
- liczba imprez kulturalnych,
- liczba inwestycji wspartych w ramach programu Leader.

Działania zarządu w ramach wdrażania i aktualizacji strategii uzupełniane będą przez społeczność lokalną, która dzięki swemu udziałowi w ankietach oraz w innych badaniach LGD, wspomże proces aktualizacji LSR.

Strategia będzie aktualizowana co roku przed złożeniem kolejnego wniosku o finansowanie LSR na rok następny, tj. do końca września danego roku.

W celu aktualizacji zbierane będą informacje zarówno od beneficjentów osi III PROW z obszaru LGD, ale również od pozostałych mieszkańców. Raporty ze spotkań ewaluacyjnych oraz informacje ze spotkań aktywizujących społeczność lokalną pozwolą na wypracowanie budżetu na kolejny rok działalności LGD, jak również pozwolą na określenie istotnych i niezbędnych zmian w Strategii.

Na podstawie wyżej omówionych działań weryfikowane będą cele ogólne i szczegółowe LSR.

Zaktualizowana LSR uchwalana będzie przez Walne Zgromadzenie Członków LGD.

Rozdział XIII

Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej

Ewaluacja przeprowadzana będzie każdego roku. Jej wyniki będą miały wpływ zarówno na aktualizację strategii, jak i pracę LGD, a jej celem jest ocena przydatności i skuteczności podejmowanych działań podczas realizacji przyjętych celów strategicznych i szczegółowych poprzez:

- weryfikację wskaźników produktu dla poszczególnych przedsięwzięć,
- weryfikacja ilości i zakresu przedsięwzięć,
- weryfikacja ilości i zakresu celów szczegółowych.

W miarę dążenia do jak najpełniejszego usprawnienia działania i przyczynienia się do wypełnienia misji, LGD określiło zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej.

Ponadto wyniki ewaluacji będą miały wpływ na kształt partnerstwa, jego struktur, ilość i strukturę członków, skład władz, ilość pracowników i zakres ich obowiązków.

Każdorazowo decyzją Walnego Zgromadzenia Członków powoływany będzie zespół ewaluacyjny, inny w składzie od Komisji rewizyjnej, od której oczekuje się wypełnienia standardowych obowiązków tego organu.

Zadaniem Zespołu ewaluacyjnego będzie:

- ocena wartości wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla każdego przedsięwzięcia,
- weryfikacja analizy SWOT,
- analiza aktualności celów strategicznych w stosunku do analizy SWOT,
- analiza zasadności, ilości przedsięwzięć i ich zakresów oraz wskaźników,
- zebranie uwag od członków Zarządu i pracowników LGD nt. funkcjonowania LGD, szczególnie w trakcie naboru oraz uwag zgłaszanych przez beneficjentów,
- zebranie uwag od członków LGD nt. funkcjonowania partnerstwa.

Zespół ewaluacyjny będzie upoważniony do zastosowania odpowiednich instrumentów ewaluacyjnych, o ile okaże się to niezbędne, włącznie z konieczną określenia zadań do Działania 4.3.1. – Badania nad obszarem.

Zespół ewaluacyjny swoje uwagi i wnioski prezentuje na Walnym Zebraniu Członków. Uczestnicy Zebrania, po dyskusji, podejmują uchwałę w sprawie ich wykorzystania do aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, usprawnienia pracy Biura LGD, jak i funkcjonowania całego partnerstwa.

Rozdział XIV

Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Powiązanie z dokumentami strategicznymi Gminy Drzewica

Lokalna Strategia Rozwoju „Nad Drzewiczką” ze swoimi celami ogólnymi wpisuje się w cel ogólny i cele strategiczne Planu Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Drzewica na lata 2008-2013 oraz Strategii Rozwoju Turystyki dla Gminy i Miasta Drzewica.

Głównym celem Planu Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Drzewica zgodnym z założeniami LSR jest: „Zapewnienie mieszkańcom gminy wysokiego poziomu życia poprzez rozwój przedsiębiorczości, turystyki, tworzenie przyjaznych warunków zamieszkania”.

Cele strategiczne PRL zgodne z celami LSR to:

- Wspieranie rozwoju gospodarczego w Gminie Drzewica,
- Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i rozwój funkcji kulturalnych,
- Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
- Odnowa wsi – pielęgnacja kultury i tradycji.

Głównym celem Strategii Rozwoju Turystyki dla Gminy i Miasta Drzewica zgodnym z kierunkami działania LSR jest: „Zapewnienie mieszkańcom gminy i miasta wysokiego poziomu życia poprzez rozwój turystyki wiejskiej, oraz turystyki aktywnej i specjalistycznej”.

Celami strategicznymi zgodnymi z założeniami LSR są:

- Stworzenie produktu turystycznego o wysokiej konkurencyjności,
- Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju turystyki.

Powiązanie z Programem Rozwoju Turystyki w Województwie Łódzkim na lata 2007 - 2020

Celem głównym rozwoju turystyki w województwie łódzkim jest: „Wykreowanie atrakcyjnego turystycznie wizerunku Regionu poprzez realizację kompleksowego zespołu działań organizacyjno-inwestycyjno-promocyjnych”.

Lokalna Strategia Rozwoju ze swoimi celami strategicznymi wpisuje się w cele Programu Rozwoju Turystyki Województwa Łódzkiego.

Wytyczone kierunki działania w LSR wpisują się w następujące cele strategiczne Programu Rozwoju Turystyki: Rozwój produktów turystycznych wpływających na kształtowanie turystycznego wizerunku województwa łódzkiego; Wzrost rozpoznawalności turystycznej województwa. Wypracowanie zasad spójnego i skutecznego marketingu turystycznego. Integracja działań informacyjno-promocyjnych; Przygotowanie społecznych podstaw do rozwoju turystyki w województwie łódzkim, w tym przygotowanie kadr dla rozwoju turystyki, kształtowanie świadomych postaw społecznych oraz tworzenie podstaw współpracy i wsparcia dla turystyki; Kształtowanie przestrzeni turystycznej województwa do pełnienia funkcji turystycznych oraz rozwój infrastruktury turystycznej.

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego

Lokalna Strategia Rozwoju ze swoimi celami strategicznymi oraz celami szczegółowymi wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020. Głównymi celami rozwoju województwa oraz celami strategicznymi, zgodnymi z założeniami LSR są :

Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa: Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców województwa, Podniesienie poziomu jakości życia, Podniesienie poziomu aktywności społecznej.

Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa: Budowa społeczeństwa informacyjnego, Trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, Tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców.

Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno – ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą: Uporządkowanie gospodarki przestrzennej, Umocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem.

Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego (RPO WŁ) jest dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym główne kierunki rozwoju województwa w latach 2007-2013, zmierzające m.in. do poprawy konkurencyjności gospodarczej województwa, promowania zrównoważonego rozwoju regionalnego, zapewnienia większej spójności społecznej, ekonomicznej, przestrzennej województwa.

Lokalna Strategia Rozwoju pełni również taką samą rolę, jednakże działania w niej przewidziane mają charakter lokalny. Realizacja działań zapisanych w obu dokumentach sprawi, że będą na siebie oddziaływać. Dla uzyskania większych efektów działania te muszą być ze sobą spójne.

LSR realizuje postulaty RPO, w następujących dziedzinach:

- Oś priorytetowa I: „Infrastruktura transportowa”,
- Oś priorytetowa II „Ochrona środowiska”,
- Osi priorytetowej III „Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość”,
- Osi priorytetowej IV „Społeczeństwo informacyjne”
- Osi priorytetowej V „Infrastruktura społeczna”.

Powiązanie z Programem Operacyjnym „Kapitał Ludzki”

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, Program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia.

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych do których zaliczamy:

- Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo
- Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego

- Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce
- Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy
- Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa
- Wzrost spójności terytorialnej

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki zostaną przeznaczone przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego zostaną w głównej mierze przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych.

LSR musi wykazywać ścisłą spójność PO KL. Siła i zdolność wdrożenia LSR będzie zależała od skutecznego poboru funduszy właśnie z PO KL. LSR ma na celu budowanie na terenach wiejskich silnych struktur społecznych, które w sposób efektywny będą mogły konkurować na krajowym oraz międzynarodowym rynku pracy. Gmina Drzewica potrzebuje silnych kadr. Upowszechnienie edukacji na obszarze Gminy Drzewica jest jedyną skuteczną drogą do zapewnienia mieszkańcom lepszego jutra. Widoczna jest tu pewna spójność LSR z PO KL. Jednym z celów LSR jest również zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego. Widoczne jest to właśnie tu na terenach wiejskich gdzie dzieci, młodzież inni mieszkańcy mają gorsze warunki do rozwoju niż mieszkańcy miast. Strategia LGD będzie więc uzupełniać działania PO KL. Tak samo jak w PO KL w strategii zwrócono szczególną uwagę na wzmocnienie potencjału administracji. Przewiduje się szkolenia dla członków LGD oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i samorządowym.. Lokalna Grupa Działania musi zwrócić szczególną uwagę na spójność LSR z PO KL oraz monitorować tą spójność. Planowane jest wykorzystanie środków płynących z PO KL zarówno na współpracę i pobudzanie do działania lokalnych społeczności oraz podniesienie jakości kształcenia na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym.

Powiązanie z Narodowa Strategia Spójności

Zapisy Narodowej Strategii Spójności w zakresie identyfikacji problemów na obszarze Polski oraz zamierzonych do osiągnięcia celów są tożsame z celami stawianymi w Lokalnej Strategii Rozwoju. Dotyczy to głównie celów:

Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej

- Wzrost poziomu edukacji oraz poprawa jakości kształcenia,
- Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości,
- Przeciwdziałanie ubóstwu i zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
- Wzmocnienie potencjału zdrowotnego kapitału ludzkiego.

Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski

- Wsparcie podstawowej infrastruktury społecznej

Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług

- Wspieranie działalności wytwórczej przynoszącej wysoką wartość dodaną,
- Rozwój sektora usług,
- Poprawa otoczenia funkcjonowania przedsiębiorstw i ich dostępu do zewnętrznego finansowania,
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego,

Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

- Przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych.
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich

- Wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich,
- Wspomaganie zmian strukturalnych.

Założenia LSR odnoszą się także do celu głównego NSS, określonego jako: tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Powiązanie z Narodowym Planem Rozwoju na lata 2007 – 2013

Podstawą opracowania LSR w zakresie metodycznym jest Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2013. Diagnoza stanu analizowanej gminy, oraz na tej podstawie sformułowane cele są spójne z założeniami i celami NPR. Stwierdzono, iż diagnoza aktualnego stanu obszaru LGD w dziedzinie gospodarczej i społecznej ujawniła oraz potwierdziła występowanie na obszarze Gminy Drzewica problemów i negatywnych tendencji opisywanych także w analizie stanu kraju zawartej w NPR. Chodzi tu m.in. o:

- słabe wykorzystanie szans wynikających z rozwoju turystyki w Polsce,
- trudną sytuację na rynku pracy - wysoką stopę bezrobocia oraz niski poziom wskaźników aktywności zawodowej i zatrudnienia,
- niewystarczająca ilość miejsc pracy poza rolnictwem,
- zbyt niska aktywność społeczna Polaków,
- duże zróżnicowanie między dochodami gospodarstw domowych,
- brak innowacyjnych przedsięwzięć.

W związku z tym cele strategiczne obu dokumentów są ze sobą powiązane. Dotyczy to głównie następujących celów NPR:

- Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Rozdział XV

Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR

Wyznaczone cele ogólne i szczegółowe w ramach niniejszego dokumentu dotyczące obszaru LGD zakładają realizację projektów innych niż oś 4 Leader PROW na lata 2007-2013.

Realizacji celów przyczynią się również środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. LGD zakłada pozyskiwanie środków na realizację celów z różnych źródeł finansowania.

W ramach priorytetu VII Aktywizacja obszarów wiejskich LGD zamierza realizować działania przyczyniające się lepszemu integracji społeczności podnoszące jej wiedzę i kwalifikacje, a także promujące obszar objęty LSR.

W ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich - Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki dla województwa łódzkiego Stowarzyszenie może aplikować o środki na potrzeby szkoleniowe często wyrażane przez mieszkańców i przeciwdziałanie bezrobociu, tworzenie nowych miejsc pracy.

LGD upatruje szansę na realizację celów założonych w LSR w POKL w projektach polegających na podnoszeniu kwalifikacji i wzmacnianiu potencjału społecznego, jak również w edukacji oraz rozwoju integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców.

Operacje realizowane ze środków innych programów mają charakter komplementarny w stosunku do programów realizowanych w ramach PROW 2007-2013. Jako mechanizmy zabezpieczające nakładanie się pomocy w ramach PROW i innych programów służyć ma m. in. utworzenie osobnych kont bankowych do obsługi każdego programu, powołanie koordynatora projektów odpowiedzialnego za realizację i prawidłowe wydatkowanie środków każdego programu oraz zapewnienie dobrego przepływu informacji między zespołami realizującymi różne programy, celem uniknięcia podwójnego finansowania i uniemożliwienie realizacji podobnych programów z dwóch różnych źródeł.

Rozdział XVI

Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Wpływ realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Nad Drzewiczką” na obszar gminy Drzewica określić można w dwóch aspektach. Pierwszy to wpisanie się w realizację celów strategicznych i działań zapisanych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego i Programie Rozwoju Turystyki dla Województwa Łódzkiego. Natomiast drugi to zgodność z celami strategicznymi i operacyjnymi rozwoju gmin tworzących Lokalną Grupę Działania.

Kierunki działań zapisane w LSR określające realizację projektów promujących i rozwijających walory turystyczne, rekreacyjne i sportowe gminy, w tym tworzenie ponadstandardowej oferty sportowej regionu, są w najwyższym stopniu zgodne z dokumentami planistycznymi na poziomie regionalnym. Zakładana aktywizacja mieszkańców, w tym wspieranie inicjatyw lokalnych i budowanie platformy porozumienia społecznego poprzez szereg spotkań konsultacji, ale również wspieranie operacji w ramach „małych projektów” z naciskiem na uczestnictwo w działaniach jak największej liczby mieszkańców, przyczynić się ma do spełnienia również celów rozwoju województwa łódzkiego.

Brak atrakcyjnego wizerunku gminy, niezagospodarowanie zbiornika wodnego oraz infrastruktura społeczna wymagająca inwestycji to wyzwania z jakimi zmagać ma się również LGD, jako organizacja na rzecz rozwoju tego obszaru. Sytuacja gminy wymaga podjęcia działań w celu zmobilizowania i zaktywizowania społeczności, poprawy świadomości, ale również przyczynienia się do zwiększenia perspektyw i możliwości rozwoju obszaru objętego niniejszą Strategią. Wdrożenie opracowanej Lokalnej Strategii Rozwoju może stać się elementem przełamującym pewne problemy społeczne, infrastrukturalne oraz rozwojowe gminy Drzewica.

Rozdział XVII

Informacja o załącznikach

1. Lista członków, reprezentatywność sektorów w Stowarzyszeniu
2. Statut Stowarzyszenia LGD „Nad Drzewiczką”
3. Regulamin organizacyjny Rady
4. Doświadczenie i kwalifikacje członków organu decyzyjnego LGD
5. Karta oceny zgodności operacji z LSR, w tym oświadczenie o wyłączeniu z procedury głosowania członków Rady mających związek z projektem oraz Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru
6. Opis stanowisk biura LGD i szczegółowe wymagania wobec pracowników
7. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji projektów
8. Wzory dokumentów stosowanych przez LGD: rejestr, karta weryfikacji formalnej, wezwanie